22938

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

Environment Conservation Feature: The Topic of Mahachai Betta

T096271

โดย

นายสมพงษ์ กุลากูล

พ.ศ.2550

ว/พ.
ส263ส
2550

ตบหมู่.....
ตบทะเบียน.....96271
วัน.เดือน.ปี.....2 ม.ค. 2551

ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

Department of Agricultural Technique

Faculty of Agricultural Technology

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY CHOKUNTAHARN LADKRABANG BANGKOK, 10520 THAILAND

b.b.....1185955b
i.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

Environment Conservation Feature: The Topic of Mahachai Betta

โดย

นายสมพงษ์ กุลากูล

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

Environment Conservation Feature: The Topic of Mahachai Betta

โดย

นายสมพงษ์ กุลากูล

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ .....

(อาจารย์ ดร. กนก เลิศพานิช)

กรรมการปัญหาพิเศษ .....

(อาจารย์ณัฐกร สงคราม)

หัวหน้าภาควิชา .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรื่อง ปลากัดมหาชัย

Environment Conservation Feature : The Topic of Mahachai Betta

โดย : นายสมพงษ์ กุลากูล

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต(พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....

(อาจารย์ดร.กนก เลิศพานิช)

15 / พ.ค./2550

การผลิตสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรื่อง ปลากัดมหาชัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อในการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และให้ความบันเทิง ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงความสำคัญ ทราบประวัติความเป็นมา ทราบถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อปลากัดมหาชัยตลอดจนส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในเรื่องของปลากัด มีการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา คุณภาพด้านการผลิตสื่อ ความพึงพอใจในรูปแบบการนำเสนอและความเข้าที่ได้จากการรับชมสารคดี

ผลจากการประเมินสารคดี พบว่า การประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลางมีคะแนนเฉลี่ย 3.18 ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.36 มีการไขสื่อก่อนนำสื่อไปประเมินความพึงพอใจ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจและความเข้าใจเนื้อหาอยู่ในระดับดีมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 และกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ได้จากการรับชมสารคดีเพิ่มขึ้น จึงสรุปได้ว่า สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรื่อง ปลากัดมหาชัย สามารถนำไปเผยแพร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

มันเกิดอะไรขึ้นกับผม ผมก็ไม่ทราบได้ว่าเหตุอันใดที่ทำให้ผมได้ทำปัญหาพิเศษที่เป็นสารคดี เรื่อง ปลากัดมหาชัย คงเป็นเพราะฟ้าได้ลิขิตเอาไว้ให้ผมได้ทำมันขึ้นมาจนสำเร็จได้ในที่สุด

ปัญหาพิเศษชิ้นนี้ก็มีความยากอยู่ในตัวอยู่แล้ว แต่สำหรับผมแล้วมันยิ่งยากยิ่งขึ้นไปอีกเพราะตัวผมเองก็ได้สัมผัสกับกล้องถ่ายวีดีโอได้ไม่นาน และเรียนวิชาทางนิเทศ ฯ มาก็น้อยนิด แต่คงเป็นเพราะพรสวรรค์ที่มีอยู่ในตัวและได้ทำปัญหาพิเศษกับอาจารย์กนกและอาจารย์ณัฐกร ซึ่งเป็นท่านอาจารย์ที่ผมเคารพ และรู้สึกเป็นกันเองมากที่สุด และต้องขอขอบคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างมากที่สุด ที่ช่วยสอน ค่อยให้คำปรึกษา และชี้แนะหนทางที่จะทำให้สารคดีชิ้นนี้ประสบความสำเร็จได้ และที่สำคัญที่สุดคือ อาจารย์ไว้วางใจผมให้ทำงานชิ้นนี้และเชื่อมั่นในตัวผม ต้องขอบคุณท่านอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างมากอีกครั้งครับ และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ เพื่อนครับ เพื่อน ๆ ก็เป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้งานชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยเฉพาะ มด ซึ่งสระเวลามาเป็นพิธีกรให้กับสารคดีของผม ขอบใจมากจริง ๆ และแอม ต้า ปุ๋ย ต่าย นก จูน ที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนคนนี้ด้วย ขอบใจมาก ๆ อยากจะบอกว่า นี่แหละคำว่า...เพื่อน

สุดท้ายขอขอบคุณทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ผมได้เรียนรู้สิ่งต่างจากงานชิ้นนี้ ขอบคุณพ่อและแม่ที่ให้กำเนิด ขอบคุณฟ้าที่บันดาลให้ผมได้มาเรียนที่นี่ และที่สำคัญผมเรียนจบแล้วครับ

สมพงษ์ กุลากูล

พฤษภาคม 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
สื่อวีดิทัศน์	3
สารคดี	5
ปลากัดมหาชัย	11
การกระทำของมนุษย์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ของปลากัด	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	14
เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล	14
ระยะเวลาทำการวิจัย	18
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารย์ผล	
การประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ	19
การประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	23
การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง	25
วิจารณ์ผลการวิจัย	28
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	29
ปัญหาและอุปสรรค	32
ข้อเสนอแนะ	32
เอกสารอ้างอิง	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	36
ภาคผนวก ก.	37
- ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย	38
- งบประมาณที่ใช้ในงานวิจัย	38
- ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	39
ภาคผนวก ข.	40
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	41
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ	42
- แบบประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา	44
- แบบประเมินคุณภาพด้านการผลิต	47
- แบบประเมินความพึงพอใจ	50
- บทวีดิทัศน์สารคดี	58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีโดยผู้เชี่ยวชาญ	20
2. แสดงผลความเหมาะสมด้านเนื้อหา	23
3. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	25
4. แสดงผลการประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง	27
5. แสดงผลการประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย	28
6. ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1. กราฟฟิกไตเตี้ลสารคดี 53
2. กราฟฟิกโลโก้สารคดี 53
3. พิธีกร 54
4. จุฑามาส คำสม(พี่ไอซ์) 54
5. กราฟฟิกการเดินทาง 55
6. สม นาคอ่อน(ลุงหนม) 55
7. พิธีกรสัมภาษณ์ สม นาคอ่อน(ลุงหนม) 56
8. ลุงสมพร เปียเยียว(ลุงสมพร) 56
9. พิธีกรสรุปท้ายรายการ 57
10. กราฟฟิกขอบคุณ 57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปมาก มีทั้งทางด้านการทำลายและสร้างสรร แต่การทำลายนั้นมาก่อนสร้างสรรเสมอ สาเหตุสำคัญที่มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมนั้นก็คือ มนุษย์ การเกิดสภาวะโลกร้อน น้ำท่วม ความแห้งแล้ง ฤดูกาลแปรปรวน เช่นเดียวกับคำกล่าวของ วิสุทธิ์ ใบไม้(2545) กล่าวไว้ว่า อะไรเป็นต้นเหตุของการสูญเสียทรัพยากรชีวภาพของชาติและของโลก คำตอบที่เราทราบกันดีคือ มนุษย์เป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการสูญหายตายจากไปของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายเหล่านั้น จนก่อให้เกิดความไม่สมดุลของธรรมชาติอย่างที่ปรากฏอยู่ในโลกปัจจุบันนี้

ดังเช่นในประเทศไทยมีสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่มีรูปร่างขนาดเล็ก แต่ผู้คนในประเทศต่างรู้จักกันดีและอยู่คู่คนไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยนั้นก็คือ ปลากัด และปลากัดถูกยกย่องให้เป็นปลายอดนักสู้ของประชาชนคนไทย เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่สัมพันธ์กับมนุษย์ มีพัฒนาการเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสายพันธ์ รูปร่าง ลักษณะ พฤติกรรม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงแหล่งที่อยู่อาศัยของปลากัดไปเป็นแหล่งอุตสาหกรรมจนปลากัดอยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

จากความสำคัญของปัญหาการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทางผู้จัดทำจึงมีแนวคิดที่จะนำเสนอสารคดีเกี่ยวกับวิถีชีวิตของปลากัดที่คนไทยรู้จักดี โดยสื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของปลากัดโดยมนุษย์ ทั้งอิสรภาพ ถูกกำหนดชะตาชีวิต และการต้องสู้เพื่อการอยู่รอดและรักษาสายพันธุ์ การเผยแพร่สารคดีนี้ถือเป็นการให้ความรู้ควบคู่กับความบันเทิง ซึ่งจะทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจเรื่อง การกระทำของมนุษย์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้คนทั่วไปอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่คู่กับมนุษย์ไปชั่วลูกชั่วหลาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อผลิตสารคดีเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง ปลากัดมหาชัย ในรูปแบบรายการสารคดี เป็นสื่อในการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์สิ่แวดล้อมและให้ความบันเทิง ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงความสำคัญ ทราบประวัติความเป็นมา ทราบถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อปลากัด ตลอดจนส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารคดีที่ดี มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีผลต่อปลากัด และส่งเสริมให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. ผู้ทำการวิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการผลิตสารคดี

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา

1. ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อผลิตสารคดีเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง ปลากัดมหาชัย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปลากัดมหาชัยของประเทศไทย
   1.1 ประวัติ ความเป็นมาของปลากัดมหาชัย
   1.2 แหล่งที่อยู่อาศัยของปลากัดมหาชัย
   1.3 การกระทำของมนุษย์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสายพันธ์ และแหล่งที่อยู่อาศัยปลากัด
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจเรื่องปลากัด

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

วีดิทัศน์ หมายถึง แถบแม่เหล็กบันทึกภาพพร้อมเสียงอย่างต่อเนื่อง และนำมาฉายได้ทันทีด้วยเครื่องตรวจสอบคุณภาพ ภาพและเสียง อาจอยู่ในรูปแผ่นดิสก์ ซีดี และดีวีดี

สารคดี หมายถึง รูปแบบการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทหนึ่ง ที่นำเสนอสาระความรู้พร้อมให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม โดยแสดงออกมาในรูปของวีดิทัศน์

แหล่งอาศัย หมายถึง แหล่งที่อยู่อาศัยปลากัดมหาชัย ที่จะพบในป่าจากและแหล่งน้ำนิ่งที่มีวัชพืชหนาแน่นเช่นตามคูริมถนนและร่องสวน

ปลากัด หมายถึง ปลากัดมหาชัย(*Betta* sp.)

กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง บุคลทั่วไป ที่มีความสนใจเรื่องปลากัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สื่อวิดีทัศน์
2. สารคดี
3. ปลากัดมหาชัย
4. การกระทำของมนุษย์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสายพันธ์และแหล่งที่อยู่อาศัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สื่อวิดีทัศน์

1.1 สื่อ ความหมายของสื่อนั้นได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายแนวคิด ดังนี้

สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อหมายถึงพาหะหรือตัวกลาง หรือช่องทางในการถ่ายทอดสาร จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้น ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้เป็นได้ทั้งพฤติกรรมเชิงบวกและพฤติกรรมเชิงลบ แต่เรามักจะคาดหวังกันว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากการรับรู้น่าจะเป็นพฤติกรรมเชิงบวก การสื่อสารโดยใช้สื่อนี้จะมีการตรวจสอบพฤติกรรมการรับสารได้ จัดเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการที่เป็นวงกลม มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ ผู้รับสาร และผลสะท้อนกลับ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) ได้กล่าวถึงสื่อว่า สื่อ คือสิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้และเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียนทำให้ได้เรียนตามวัตถุประสงค์ สื่อการสอนที่ดีต้องทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย ต้องมีการพิจารณาความเหมาะสมกันเนื้อหา ผู้เรียน รูปแบบการสอน และสภาพแวดล้อมของการใช้สื่อ

นอกจากนี้ สุรชัย สิกขาบัณฑิต (2528) ได้ให้ความหมายของสื่อไว้ว่า สื่อคือตัวกลางที่ใช้ในการสื่อสาร หรือช่องทางที่ผู้ส่งสารส่งข้อมูลข่าวสารหรือความรู้สึกไปยังผู้รับ ซึ่งวิดีทัศน์ถือเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ใช้ในการส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความหมายของสื่อที่แต่ละท่านได้ให้ความหมายไว้นั้นสามารถสรุปได้ว่า สื่อ คือ พาหะหรือตัวกลางในการถ่ายทอดหรือเชื่อมต่อการสื่อสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดการรับรู้ ทั้งความรู้ทักษะ เจตคติ และความรู้สึก ซึ่งสื่อวิดีทัศน์ถือเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ใช้ในการส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้

1.2 **ประเภทของสื่อ** สื่อนั้นมีหลายชนิดและสามารถแบบประเภทได้หลายประเภท ซึ่งมีผู้ที่แบ่งประเภทของสื่อไว้ดังนี้

สุรชัย สิกขาบัณฑิต (2528) ได้แบ่งประเภทของสื่อไว้ 3 ประเภทคือ

1.2.1 วัสดุสามมิติ ได้แก่ ของจริง ของจำลอง

1.2.2 วัสดุสองมิติแบ่งได้ 3 ประเภทย่อย ดังนี้

1.2.2.1 วัสดุสองมิติแบบทึบแสง ได้แก่ ภาพวาด แผนภูมิ ภาพพลิก เป็นต้น

1.2.2.2 วัสดุสองมิติเคลื่อนไหวส่องโปร่งแสง ได้แก่ ภาพยนตร์ต่าง ๆ

1.2.2.3 วัสดุสองมิติโปร่งแสง ได้แก่ สไลด์ แผ่นภาพโปรงใส เป็นต้น

1.2.3 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วัสดุที่ใช้กับเครื่องอิเลกทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น เทป ภาพโทรทัศน์ วัสดุโปรแกรมคอมต่าง ๆ

ประหยัด จิระพงษ์ (2522) ได้จำแนกสื่อตามลักษณะของสื่อไว้เป็น 5 ลักษณะคือ

1.3.1 โสตวัสดุ (Audio materials) ได้แก่ วัสดุที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยประสาทหู เช่น เทป จานเสียง

1.3.2 ทัศนวัสดุ (Visual materials) ได้แก่ วัสดุที่เกี่ยวกับการรับความรู้โดยการเห็น เช่น รูปภาพ แผนภูมิหนังสือ สไลด์ ฟิล์มสติป ฟิล์มภาพยนตร์เงียบ เป็นต้น

1.3.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio visual materials) ได้แก่ พวกสไลด์-เทป ฟิล์มสตริปประกอบเทป Film sound เป็นต้น

1.3.4 เครื่องมือ เครื่องใช้ (Tools and equipments) ได้แก่ Hardware ที่ผู้ผลิตรายการใช้

1.3.5 กิจกรรมต่าง ๆ (Activity) ได้แก่ วิธีการ เป็นต้น

จากการแบ่งประเภทและแบ่งลักษณะของสื่อที่กล่าวมานั้น อาจกล่าวได้ว่า สื่อวิดีทัศน์จัดเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีลักษณะเป็นโสตทัศนวัสดุเนื่องจากสามารถรับรู้ได้ทางประสาทหูและการมองเห็น(สรสวัสดิ์ ยมเกิด และ อธิพร จันทรประทิน, 2549)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 **ความหมายของสื่อวิดีทัศน์หรือวีดีโอ** ความหมายของสื่อวิดีทัศน์หรือวิดีโอนั้น วารินนทร์ รัศมีพรหม (2531) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วีดีโอ คือระบบส่งสัญญาณที่ไม่ต้องใช้สาย และไม่ต้องออกอากาศ คือวีดีโอกระเป๋าหิ้วหรือตั้งโต๊ะ สามารถย้อนกลับได้และเปิดดูรายการเมื่อใดก็ได้ตามต้องการ รูปแบบในรายการวีดีโอเทปในปัจจุบันเป็นที่นิยมกันก็คือ วีดีโอคาสเซต (Videocassette) และวีดีโอดิส (Videodisc)

นอกจากนี้ วสันต์ อติศัพท์ (2533) ยังได้กล่าวถึงเครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ว่า เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ คือ การบันทึกภาพลงบนเทปโทรทัศน์ อาศัยหลักเดียวกับการบันทึกเสียงลงบนเทปเสียง โดยการแปลงสัญญาณแม่เหล็กอาศัยความเร็วของเส้นเทปที่ต้องเคลื่อนที่ผ่านหัวบันทึกเทปโทรทัศน์ที่ค่อนข้างสูงมาก นอกจากนี้ในเทปโทรทัศน์ยังมีร่องอื่น ๆ อีกเหนือจากสัญญาณภาพ เช่น แถบสัญญาณเสียง แถบสัญญาณควบคุม เพื่อควบคุมสัญญาณให้แต่ละเฟรมให้มีความสัมพันธ์กัน

แผ่นวิดีทัศน์ หรือ "แผ่นบันทึกภาพ" หรือ "แผ่นภาพ" สามารถบันทึกภาพและเสียงจากฟิล์มภาพยนตร์หรือแถบวิดีดิทัศน์ได้โดยการบันทึกมาจากแหล่งผู้ผลิต แผ่นวิดิดีทัศน์มีชื่อเรียกใหม่ว่า "Laser disc" รวมเรียกว่า "Laser videodisc" ถ้าใช้กับคอมพิวเตอร์อยู่ในรูปของซีดี-รอม ถ้าเป็นแผ่นที่ผู้ใช้บันทึกข้อมูลลงแผ่นเรียกว่า "แผ่นซีดี-อาร์" แผ่นซีดีที่ใช้ในวงการบันเทิงโดยการเล่นกับโทรทัศน์มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ แผ่นซีดี ที่บันทึกภาพยนตร์เรียกว่า "วิดีโอซีดี" และ "แผ่นซีดีไอ" ใช้เล่นกับโทรทัศน์เช่นกัน(บทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัฒกรรม, 2549)

จากความหมายทั้งหมดข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า วิดีทัศน์หรือวีดีโอ คือระบบส่งสัญญาณที่ไม่ต้องใช้สายและไม่ต้องออกอากาศ สามารถย้อนดูรายการเมื่อใดก็ได้แต่ต้องใช้คู่กับเครื่องเล่นวีดีโอ ซึ่งในการบันทึกอาศัยหลักการบันทึกเช่นเดียวกับการบันทึกเทปเสียง แต่มีแถบสัญญาณภาพ สัญญาณเสียงและสัญญาณควบคุม เพื่อควบคุมสัญญาณให้แต่ละเฟรมให้มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแผ่นวีดิทัศน์ หรือ วิดีโอซีดี สามารถบันทึกภาพและเสียงจากฟิล์มภาพยน์หรือแถบวิดีทัศน์มาเป็นข้อมูลของแผ่นวีดิทัศน์ หรือ วิดีโอซีดีได้ และสามารถเปิดชมรายการได้โดยใช้เครื่องเล่นวิดีโอซีดี ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่นิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย

2. สารคดี

2.1 ความหมายของสารคดี

สารคดี หมายถึง รูปแบบรายการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อเน้นให้ความรู้ข่าวสารที่มีประโยชน์ทั้งยังให้ความบันเทิง และความเพลิดเพลินแก่ผู้ชม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ารายการสารคดีมีประโยชน์ในเชิงการศึกษาเป็นอย่างมาก

เอกสารนี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิตรายการสารคดีต้องนำความรู้ที่จะถ่ายทอดมาจากเรื่องจริงหรืออ้างถึงของจริง ใช้เวลาในการนำเสนอที่พอเหมาะ คือ ประมาณ 15 – 30 นาที (สุรชัย สิกขาบัณฑิต, 2528) ด้านเนื้อหา รายการสารคดีจะเน้นเนื้อหาที่ให้สาระความรู้แต่ไม่ใช้สื่อเพื่อการสอน มีรูปแบบการนำเสนอออกมาในรูปของความบันเทิง โดยใช้เสียง เพลงประกอบและเทคนิคการตัดต่อถ่ายทำต่าง ๆ เพื่อทำให้เรื่องราวน่าสนใจ ชวนติดตาม (วิจิตร ภักดีรัตน์ และคณะ, 2531)

2.2 **รูปแบบรายการสารคดี** (สุทิติ ขันติยะ, 2544)

รูปแบบรายการสารคดีสามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

2.2.1 รายการสารคดีแบบเต็มรูป รูปแบบนี้จะดำเนินเรื่องด้วยภาพตลอดการนำเสนอ มีการถามความเห็นของผู้เกี่ยวข้องเป็นบางครั้ง แต่ละครั้งไม่เกิน 1 นาที อาจเสนอคนเดียวกันได้หลายครั้ง ในรายการอาจมีผู้ให้ความเห็นได้หลายคน แต่รายการส่วนใหญ่จะเสนอเรื่องราวตามธรรมชาติ โดยไม่มีผู้ดำเนินรายการ

2.2.2 รายการสารคดีกึ่งพูดคนเดียว รูปแบบนี้มีผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เดินเรื่องพูดคุยกับผู้ชมและให้เสียงบรรยายตลอดรายการ โดยผู้ดำเนินรายการปรากฏตัวตอนต้น ตอนกลางและตอนสรุปรายการ นอกจากนั้นจะเป็นภาพแสดงเรื่องราวตามกระบวนการหรือตามธรรมชาติและอาจมีตัวแทนไปสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องมาเสริมความคิดเห็นได้

2.3 **ประเภทรายการสารคดี** (นภาภรณ์ อัจฉริยะกุลและคณะ, 2531)

การแบ่งประเภทของรายการสารคดีจะแบ่งตามลักษณะของเนื้อหา ซึ่งสามารถแบ่ง 5 ประเภท ดังนี้

2.3.1 รายการสารคดีทั่วไป มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวทั่วไปที่จะให้ความรู้

2.3.2 รายการสารคดีในโอกาสพิเศษ เนื้อหาจะเป็นการเล่าถึงบุคคล สถานที่ โอกาสนั้น ๆ ว่ามีความสำคัญ มีประวัติความเป็นมาอย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับผู้ชม ตอนท้ายมักมีการสรุปให้ระลึกถึงความสำคัญของโอกาสพิเศษนั้นด้วย

2.3.3 รายการสารคดีท่องเที่ยว เนื้อหามองเห็นได้ชัดเจน เป็นการเน้นเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งที่น่าสนใจ วิธีการเดินทางและค่าใช้จ่าย เป็นต้น

2.3.4 รายการสารคดีเชิงวิจารณ์ เนื้อหาเน้นข้อเท็จจริง การแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะ วิเคราะห์ปัญหา การทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ก่อนจบเรื่องราวมักทิ้งเรื่องราวให้ผู้ชมคิดและวิเคราะห์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 รายการสารคดีเชิงข่าว เนื้อหาสืบเนื่องมาจากข่าวที่น่าสนใจ เสนอเบื่องหลังข่าวในแง่ข้อเท็จจริง ถ้าเป็นข่าวเกี่ยวกับบุคคลสองฝ่าย ต้องมีการเสนอข้อเท็จจริงที่ยุติธรรม ข่าวที่นำมาทำเป็นสารคดีส่วนใหญ่เป็นข่าวที่มีการกล่าวขวัญกันอยู่

การผลิตรายสารคดีการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย นั้นถือได้ว่าเป็นการผลิตสารคดีแบบรายการเชิงวิเคราะห์ ที่มีเนื้อหาเน้นข้อเท็จจริง มีการเสนอแนะวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับปลากัดมหาชัย และแนวโน้มในอนาคตของปลากัดมหาชัย โดยมีรูปแบบรายการสารคดีแบบกึ่งพูดคนเดียว มีผู้ดำเนินรายการตลอดรายการขณะเดียวกันก็มีการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้เรื่องของปลากัดมหาชัยและชาวบ้านในบริเวณที่พบปลากัดมหาชัย

2.4 การเขียนบทสารคดี

การเขียนบทสารคดีเปรียบได้กับการเขียนบทโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ทั่วไป เพราะรายการสารคดีนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของรายการโทรทัศน์ ซึ่งสรสวัสดิ์ ยมเกิด และอธิพร จันทรประทิน (2549) กล่าวว่า บทโทรทัศน์หรือบทวีดิทัศน์ หมายถึง การเขียนที่ถ่ายทอดความคิดออกมาอย่างมีลำดับ โดยแสดงออกมาในลักษณะภาพ คำบรรยายหรือบทสนทนา เพื่อแสดงให้เห็นลำดับเหตุการณ์ของรายการ บทวีดิทัศน์เป็นตัวกำหนดทิศทางของรายการว่าจะดำเนินไปอย่างไร นอกจากนั้นยังเป็นส่วนช่วยให้การถ่ายทำและดำเนินการของฝ่ายต่าง ๆ สามารถทำได้ง่ายขึ้น

2.4.1 ลำดับขั้นตอนการเขียนบทวีดิทัศน์

การเขียนบทสารคดีที่ถือว่าเป็นรูปแบบรายการโทรทัศน์ประเภทหนึ่ง โดยทั่วไปจึงมีหลักในการเขียนและลำดับขั้นวิธีการเขียนบท เหมือนกับการเขียนบทโทรทัศน์หรือบทวีดิทัศน์ประเภทอื่นด้วย ซึ่งหลักในการเขียนบทวีดิทัศน์ นั้นมีลำดับขั้นตอนตามที่ ชิน คล้ายปาน (2528) ได้จัดลำดับขั้นไว้ดังนี้

2.4.1.1 รวบรวมข้อมูล และทรัพยากรที่จะมาทำรายการ

2.4.1.2 คัดเลือกเนื้อหาให้ตรงตามกับวัตถุประสงค์ของรายการ

2.4.1.3 การกำหนดรายละเอียดในบทโทรทัศน์ ตามความสามารถของอุปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้งงบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่จะทำการถ่ายทำ

2.4.1.4 ผู้เขียนบทจะต้องเดาความรู้สึกของผู้ชมว่าต้องการอะไร และจะต้องสนองตอบอย่างไร

2.4.1.5 ความต่อเนื่องของเนื้อหา เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ผู้ชมคอยติดตามรายการ

2.4.2 หลักในการเขียนบทสารคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากหลักการเขียนบทโทรทัศน์ทั่วไป สรสวัสดิ์ ยมเกิด และอธิพร จันทรประทิน (2549) ได้นำมาสรุปเข้ากับความหมายของสารคดีเป็นหลักในการเขียนบทสารคดีได้ดังนี้

2.4.2.1 ผู้เขียนสารคดีต้องค้นคว้าข้อมูล ที่ใช้ประกอบการเขียนอย่างละเอียดตรงตามข้อเท็จจริง มีความถูกต้องและชัดเจน ทั้นนี้ผู้เขียนบทต้องเข้าใจเนื้อหาของสารคดีเป็นอย่างดีอีกด้วย

2.4.2.2 คัดเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจ ตรงตามวัตถุประสงค์ คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย

2.4.2.3 ใช้ภาษาการเขียนที่เข้าใจง่าย นำเสนอจุดเด่นที่สำคัญจุดเดียว

2.4.2.4 สำรวจกำหนดสถานที่ถ่ายทำ จำนวนทีมงานและอุปกรที่ใช้ประกอบการถ่ายทำ

2.4.2.5 การตรวจสอบข้อบกพร่องของบทสารคดีและแก้ไขก่อนการใช้ถ่ายทำจริง

จากความหมายและหลักในการเขียนบทวิดีทัศน์ นั้นจะเห็นได้ว่าบทวีดิทัศน์นั้นเป็นส่วนสำคัญในการผลิตรายการ วีดิทัศน์ประเภทสารคดีหรือประเภทอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนบทจะต้องศึกษาค้นคว้าเนื้อหาในเรื่องที่จะทำอย่างละเอียด รวมทั้งศึกษาวัตถุประสงค์ของรายการและกลุ่มเป้าหมายเพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ชมได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนได้ตั้งไว้

2.5 การตัดต่อลำดับภาพ

การตัดต่อลำดับภาพ หมายถึง การนำภาพที่ได้จากการถ่ายทำมาแล้วมาเรียบเรียงต่อกันโดยแต่ละชอตแต่ละฉากให้เข้ากันอย่างต่อเนื่องและกลมกลืนจนสามารถบอกเรื่องราวที่ผู้ตัดต่อ ผู้กำกับต้องการจะถ่ายทอดไปให้ผู้ชมได้รับรู้ โดยคำนึงถึงความยาว จังหวะ อารมณ์ ให้ถูกหลักภาษาไทยและไวยกรณ์เพื่อให้ภาษาที่ออกมาบอกเรื่องราวอย่างกลมกลืน และเป็นเอกภาพ ผู้ดูได้ความรู้สึก ได้ความสุข หรือได้อารมณ์อื่นตามที่ผู้ตัดต่อกำหนดไว้ (สุทัศน์ บุรีภักดี, 2529)

2.6 ขั้นตอนการผลิตสารคดี

การผลิตรายการโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ทั่วไปนั้น ไพโรจน์ ตีรณธนากุล และนิพนธ์ ศุภศรี (2528) กล่าวถึงขั้นตอนในการผลิตวีดิทัศน์ไว้ดังนี้

2.6.1 กำหนดจุดประสงค์ของเป้าหมายให้ชัดเจน

2.6.2 รวบรวมข้อมูลและเอกสาร

2.6.3 คัดเลือกข้อมูลและเอกสาร

2.6.4 เขียนบทโทรทัศน์

2.6.5 เตรียมบันทึกภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.6 งานศิลป์

2.6.7 เตรียมเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตทดลอง

2.6.8 การบันทึกภาพ

2.6.9 การตัดต่อ

2.6.10 การบันทึกเสียง

2.6.11 การตรวจแก้ไขนำไปใช้

2.6.12 การนำรายการไปใช้

2.6.13 การประเมินผล

จากขั้นตอนในการผลิตรายการ สรสวัสดิ์ ยมเกิด และอธิพร จันทรประทิน (2549) ได้สรุปเป็นขั้นตอนในการผลิตสารคดีได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการผลิตสารคดี

- ผู้ผลิตต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการผลิตให้ชัดเจน เพื่อใช้กำหนดเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย เวลาและงบประมาณที่ใช้ในการผลิตสารคดี

- รวบรวมข้อมูลเอกสารที่ใช้ประกอบการเขียนบทสารคดี โดยค้นคว้าจากตำรา เอกสารหรือการสัมภาษณ์ สอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเนื้อหาที่ครบถ้วนถูกต้องชัดเจน

- คัดเลือกข้อมูลที่มีความสำคัญ และตัดข้อมูลบางอย่างที่ไม่จำเป็นหรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. เตรียมการผลิตสารคดี

- เขียนบทสารคดี โดยเขียนภาษาที่เข้าใจง่าย ภาพสื่อความหมายชัดเจนตรงคำบรรยาย

- เตรียมบันทึกภาพ ขั้นตอนนี้ต้องมีการสำรวจสถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำ เตรียมวัสดุอุปกรณีและเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทำ รวมทั้งเลือกบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพื่อช่วยในการผลิต

- เตรียมงานศิลป์ เตรียมฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ดนตรีและเสียงที่ใช้ในการประกอบสารคดี

- ฝึกซ้อมขั้นตอน ลำดับการทำงานของฝ่ายเทคนิคและพิธีกร รวมทั้งทดลองใช้อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการถ่ายทำ

3. ผลิตสารคดี

- บันทึกภาพ โดยถ่ายทำตามบทที่ได้เขียนไว้ตามระยะเวลาที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตัดต่อลำดับภาพ บันทึกเสียงบรรยาย ดนตรีประกอบและเสียงประกอบ

- ตรวจสอบความสมบูรณ์ของสารคดีและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

- ประเมินสารคดีและแก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย

2.7 การประเมินสารคดี

ในการประเมินสารคดีนั้นสามารถเปรียบเทียบได้กับการประเมินผลรายการโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ ซึ่ง วสันต์ อติศัพท์ (2533) ได้กล่าวถึงการประเมินรายการไว้ว่า การกระเมินรายการเป็นการศึกษาว่าเทปที่ผลิตขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพเพียงใดต่อกลุ่มเป้าหมาย สามารถทำการประเมินได้ 2 รูปแบบ คือ

2.7.1 การประเมินด้วยผู้เชี่ยวชาญ โดยจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญขึ้นเป็นผู้ประเมินเทปวีดิทัศน์ชุดที่ผลิตขึ้น ผู้เชี่ยวชาญนี้ประกอบด้วยนักวัดผลและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านโทรทัศน์ นักเทคโนโลยีการสื่อสารการศึกษา เพราะบุคคลเหล่านี้จะร่วมกันวิเคราะห์ในการปรับปรุงเทปวีดิทัศน์ให้ดียิ่งขึ้น

2.7.2 การประเมินโดยการทดลอง เป็นการนำเอาเทปวิดีทัศน์ที่ผลิตขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายและวัดผลดูว่าบรรลุหรือผ่านวัตถุประสงค์ของการผลิตที่ตั้งไว้หรือไม่

จากการประเมินรายการโทรทัศน์หรือวิดีทัศน์ สรสวัสดิ์ ยมเกิด และอธิพร จันทรประทิน (2549) ได้สรุปเป็นการประเมินสารคดีไว้ว่า การประเมินสารคดีต้องมีการประเมิน 3 ด้าน คือ

2.7.2.1 ประเมินด้านเทคนิคการผลิต การประเมินด้านนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสมบูรณ์ ความบกพร่องของกระบวนการผลิต โดยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านโทรทัศน์หรือนักวัดผล เป็นผู้ประเมินผล มีการวิจารณ์อภิปรายและมีการให้เหตุผลว่ากระบวนการผลิตมีข้อบกพร่องผิดพลาดอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการประเมิน

2.7.2.2 ประเมินด้านเนื้อหา เป็นการประเมินความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา ความยากง่ายต่อความเข้าใจและประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ รูปแบบการประเมินอาจใช้แบบสอบถามโดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเป็นผู้ประเมิน

2.7.2.3 ประเมินความน่าสนใจและความรู้ที่ได้จากการชมสารคดี เป็นการวัดความพึงพอใจ ความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสารคดีในด้านรูปแบบของรายการ ความต่อเนื่องของสารคดี ความเหมาะสมของรายการ ภาพ เสียง มีการประเมินความเข้าใจ ความรู้สาระประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากการชมสารคดีด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ปลากัดมหาชัย

3.1 ประวัติ ความเป็นมาของปลากัดมหาชัย

ปลากัดมหาชัย(*Betta* sp.) เพิ่งถูกนำออกมาเผยแพร่ในวงการปลาสวยงามไม่นาน หลังจากที่เริ่มมีคนสนใจปลากัดทุ่งกันมากขึ้น ซึ่งการค้นพบปลาชนิดนี้เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจมากๆ เพราะเขตที่พบปลาสายพันธุ์นี้ก็อยู่ใกล้กรุงเทพฯ จนไม่น่าเชื่อว่าปลาจะลอดหูลอดตานักวิทยาศาสตร์ยุคก่อนๆ มาได้ เนื่องจากว่ายังใหม่กับวงการมาก ปลาชนิดนี้จึงยังมีการสำรวจแหล่งกระจายพันธุ์ไม่ละเอียดนัก (นณณ์ ผานิณิตวงศ์, 2545) โดยปลากัดชนิดนี้พบที่เขตเมือง "มหาชัย" จึงตั้งชื่อปลากัดตามแหล่งที่ค้นพบว่า "ปลากัดมหาชัย" และจากการที่มีการค้นพบปลากัดสายพันธ์นี้ได้ไม่นานจึงยังไม่มีการสรุปได้แน่ชัดว่าปลากัดมหาชัยเป็นปลากัดสปีชี่ส์ใหม่หรือเป็นปลากัดลูกผสมที่เกิดจากการผสมข้ามสายพันธุ์ จึงยังไม่มีการตั้งชื่อวิทยาศาสตร์อย่างเป็นทางการ และจากลักษณะพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับทะเล ซึ่งมีพื้นที่เป็นป่าชายเลน ดังนั้นปลากัดที่พบบริเวณนี้จึงมีความแตกต่างไปจากปลากัดทั่วไปที่อาศัยอยู่ตามชายนาเป็นอย่างมาก น้ำที่อยู่ในบริเวณที่เป็นป่าชายเลนนั้นมีลักษณะขุ่นดังนั้นปลากัดที่อาศัยอยู่บริเวณดังกล่าวจึงต้องมีลักษณะแวววาว ในการที่จะให้ปลากัดตัวอื่นมองเห็นได้ โดยปลากัดมหาชัยมีรูปแบบสีที่มีลักษณะเฉพาะ มีเกร็ดแวววาว สวยงามชัดเจนและชวนให้หลงใหล(จุฑามาศ คำสม, 2549)

ลักษณะเฉพาะตัวของปลากัดมหาชัย มีสองแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ คือ แนวคิดแรก ปลากัดมหาชัยเป็นปลากัดชนิดใหม่ที่พึ่งคนพบ ชาวบ้านในท้องถิ่นเล่าว่า เคยพบเห็นปลากัดชนิดนี้ตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็ก ลักษณะที่ปรากฏมีความแตกต่างจากปลากัดทุ่งทั้ง 3 ชนิด คือ *B. spendens* , *B. imbellis* , *B. smaragdina* มีถิ่นอาศัยเฉพาะตัว คืออาศัยในน้ำกร่อยเท่านั้น มีถิ่นกระจายพันธุ์ ที่ครอบคลุม 3 จังหวัด คือ สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม (นณณ์ ผาณิตวงศ์, 2545) ส่วนแนวคิดที่สองคิดว่า ปลากัดมหาชัยน่าจะเป็นปลาลูกผสม และการผสมพันธ์ดังกล่าวก็เกิดมานับร้อยปีมาแล้วจนทำให้คิดว่าเป็นปลากัดทุ่งที่อยู่ในแหล่งธรรมชาติ มีผู้กล่าวว่ามันเป็นปลากัดที่เกิดจากการผสมพันธุ์ ของปลากัดทุ่งภาคกลาง *B. spendens* หรืออาจจะเป็นปลาลูกผสมของปลากัดทุ่งภาคอีสาน แต่การผสมพันธุ์นั้นได้เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก ๆ จนกระทั่งปลามีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัว ไม่เหมือนปลากัดทุ่งทั้ง 3 ชนิด ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น(จุฑามาศ คำสม, 2549) แต่สิ่งสำคัญคือ ไม่ว่าปลากัดมหาชัยจะเป็นปลากัดชนิดใหม่หรือปลากัดลูกผสมข้ามสายพันธุ์ มันก็ยังเป็นปลากัดที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นมาก จึงควรที่จะอนุรักษ์และดูแลรักษาไม่ให้สูญไปจากธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 **ลักษณะของปลากัดมหาชัย**

ปลากัดมหาชัยมีลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัว สีของลำตัว พื้นเป็นสีดำคล้ำถึงแดง สีเกล็ดเป็นสีเหลือบฟ้าเขียวแวววาว ทั้งตัวรูปร่างยาวกวาง ส่วนแก้มเป็นเส้นแนวตั้งสีฟ้าเหลือบเขียว 2 เส้น ขนาดครีบค่อนข้างยาว เส้นหางเป็นสีแดง พื้นเป็นสีฟ้าเขียวแวววาวมีจุดเล็กน้อย ความแวววาวของปลากัดทุ่งในธรรมชาตินั้นเนื่องจากแหล่งอาศัยของมันนั้น น้ำค่อนข้างขุ่น และเกล็ดจะช่วยสะท้อนให้มองเห็นกันได้ง่ายขึ้น รวมถึงเรื่องการสื่อสารระหว่างปลากัดในการผสมพันธุ์กันระหว่างปลาตัวผู้กับปลาตัวเมีย ลำตัวมีลักษณะบาง หน้าแด้นแก้มมีขีด 2 ขีด(จุฑามาศ คำสม, 2549)

3.3 **แหล่งที่อยู่อาศัยของปลากัดมหาชัย**

ปลากัดมหาชัยสามารถพบได้ตั้งแต่จังหวัดสมุทรปราการเริ่มตั้งแต่เขต อำเภอ บางกะเจ้า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และ อำเภอพระประแดง ในจังหวัดสมุทรสาคร คือ อำเภอ บ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และ อำเภอมหาชัย และจังหวัดสมุทรสงคราม

ปลากัดมหาชัยจะอาศัยบริเวณป่าจาก น้ำตื้น น้ำไม่จำเป็นต้องน้ำกร่อยเท่านั้น ปลากัดมหาชัยสามารถอาศัยอยู่ได้ทั้งน้ำปกติและน้ำกร่อย บางที่ที่เคยพบคุณภาพน้ำมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างปรกติ และมีพืชน้ำเจริญอยู่ ปัจจุบันนี้แหล่งอาศัยของปลากัดมหาชัยถูกรบกวนเป็นอย่างมาก ทั้งการก่อสร้างโรงงาน การปล่อยน้ำเสียออกมาจากโรงงาน บริเวณแหล่งอาศัยส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่อยู่อาศัย พื้นที่ถูกเปลี่ยนไปเป็นนากุ้งบ้าง สร้างบ้านเรือนบ้าง(จุฑามาศ คำสม, 2549)

4. การกระทำของมนุษย์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์และแหล่งที่อยู่อาศัย

4.1 **การเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์**

ปลากัดทุ่งในปัจจุบันนั้นได้มีการพัฒนาสายพันธุ์มากขึ้นเรื่อยเพื่อเพิ่มความสวยงามและได้พันธุ์ลูกผสมที่แปลกใหม่โดยมนุษย์ทำให้คนนิยมปลากัดทุ่งที่ได้พัฒนาสายพันธ์แล้วเนื่องจากความสวยงามและความแปลกใหม่ทำให้ลืมความสำคัญของปลากัดทุ่งในธรรมชาติ ทั้ง ๆ ที่ปลากัดทุ่งเป็นสัตว์น้ำที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน

ดังเช่นในกรณีปลากัดทุ่งภาคกลางนั้นกำลังถูกแย่งถิ่นอาศัยในธรรมชาติกับปลากัดหม้อที่ถูกคัดพันธุ์โดยมนุษย์ให้มีขนาดใหญ่และดุขึ้น เมื่อมีการปล่อยปลาดังกล่าวลงไปในธรรมชาติทำให้ปลากัดหม้อไปแย่งถิ่นอาศัยของปลากัดทุ่งสายพันธุ์ดั้งเดิมซึ่งมีขนาดเล็กกว่า นอกจากนั้นยังอาจมีการผสมพันธุ์กันระหว่างปลากัดทุ่งและปลากัดหม้อทำให้ปลากัดทุ่งสูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิมไป และการนำปลากัดต่างชนิดกันมาผสมพันธุ์กันในที่เลี้ยงทำให้เกิดการสับสนระหว่างปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กัดทุ่งและปลาพันธุ์ผสม ตัวอย่างเช่น บางครั้งผู้ที่ตั้งใจจะเพาะปลากัดทุ่งเพื่อการอนุรักษ์เข้าใจผิด ไปนำปลาพันธ์ผสมมาเลี้ยงเมื่อเพาะออกมาได้ก็อาจมีการแจกจ่ายต่อให้กับผู้ที่สนใจ และมีการนำปลาดังกล่าวไปผสมกับปลากัดทุ่งโดยการเข้าใจผิดอีก ทำให้ในที่สุดเราก็จะสูญเสียปลากัดทุ่งในที่เลียงไปอีก(ปลากัดมหาชัย, 2548; สมศักดิ์ อ่อนสูงทรง, 2546)

4.2 **การเปลี่ยนแปลงแหล่งที่อยู่อาศัย**

แหล่งที่อยู่อาศัยของปลากัดทุ่งในปัจจุบันนั้นถูกบุกรุกทำลายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากการถมที่ดินเพื่อสร้างบ้านเรือนหรือโรงงานต่าง ๆ ทำให้แหล่งที่อยู่อาศัยของปลากัดทุ่งที่เป็นแหล่งธรรมชาตินั้นลดน้อยลงและการที่ที่อยู่อาศัยลดน้อยลงทำให้ปลากัดทุ่งขาดที่อยู่อาศัยและตายลงไปและอาจทำให้ปลากัดทุ่งสายพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยตามแหล่งธรรมชาติสูญหายไป ดังเช่นปลากัดมหาชัยที่มีอกลักษณ์และแหล่งอาศัยเฉพาะตัว คืออาศัยอยู่ในเขตป่าจากซึ่งเป็นเขตน้ำกร่อยที่เป็นแหล่งอาศัยตามธรรมชาติ แต่ขณะนี้แหล่งอาศัยเหล่านั้นเริมหายไป เพราะมีบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาแทนที่

โดย สมศักดิ์ อ่อนสูงทรง (2546) กล่าวถึง การสูญเสียแหล่งอาศัยของปลากัดทุ่งไว้ว่า การสูญเสียแหล่งอาศัยให้กับการพัฒนาของมนุษย์ เช่น การถม คูคลองหนองบึงเพื่อสร้างบ้านโรงงาน และถนน การนำพื้นที่ที่เป็นแหล่งอาศัยของปลากัดทุ่งมาใช้ในการขยายชุมชนเมืองออกเป็นวงกว้างจนทำให้ปลากัดทุ่งขาดแหล่งอาศัยที่เหมาะสมเมื่อความเจริญเข้ามาความอุดมสมบูรณ์ก็จะน้อยลงไปตามสภาพความเจริญจึงทำให้ปลากัดทุ่งไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ นอกจากนี้การทำการเกษตรสมัยใหม่ที่มีการใช้สารเคมีกันอย่างเข้มขน เมื่อฝนตกน้ำฝนก็จะชะล้างสารเคมีให้ไหลลงสู่แหล่งอาศัยของปลากัดมหาชัยด้วย โดยเฉพาะลูกปลาวัยอ่อนที่ไม่สามารถทนต่อสารพิษได้

อย่างไรก็ตามปลากัดมหาชัยนั้นเป็นสัตว์ที่เพาะพันธ์ไม่ยากในการที่จะเลี้ยงอีกทั้งใช้พื้นที่และทุนทรัพย์ไม่มาก ทำให้คนที่เพาะเลี้ยงปลากัดมหาชัยไว้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ปลากัดมหาชัยเอาไว้ เป็นเรื่องจริงสำหรับคำกล่าวที่ว่า การไม่จับมาจากธรรมชาติเป็นการอนุรักษ์ที่ดีที่สุด แต่การเพาะเลี้ยงก็เป็นอีกหนทางหนึ่ง โดยเฉพาะกับปลากัดมหาชัยที่ถูกทำลายแหล่งอาศัยมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่การเพาะเลี้ยงอาจทำให้สายพันธุ์ของปลากัดมหาชัยดั้งเดิมหายไป เนื่องจากการเข้าใจผิดของผู้เพาะเลี้ยงเองก็เป็นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรสวัสดิ์ ยมเกิด และอธิพร จันทรประทิน (2549) ได้ผลิตรายการสารคดี เรื่อง การเดินทางของปลากัดนักสู้แห่งสยาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตวิดีทัศน์ที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบดีวีดี ที่ให้สารประโยชน์พร้อมทั้งความบันเทิง สำหรับใช้เป็นสื่อในการสงเสริมเผยแพร่ความรู้เรื่องปลากัดในเบื้องต้นให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา คุณภาพด้านการผลิตสื่อ ความพึงพอใจในรูปแบบหารนำเสนอและความรู้ที่ได้จากการรับชมสารคดี ซึ่งได้ผลจากการประเมินประสิทธิภาพและทดสอบสารคดีพบว่า การประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 4.17 ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.5 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.21 และกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปลากัดจากการรับชมสารคดีมากขึ้น ร้อยละ 27.2 ซึ่งสรุปได้ว่า สารคดี เรื่อง การเดินทางของปลากัดยอดนักสู้แห่งสยาม สามารถนำไปเผยแพร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรพจน์ อุดมสรยุทธ (2539) ได้ผลิตรายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์ชุด "ส่องศิลป์" ตอน ประติมาสถาปัตย์ ความยาว 10 นาที โดยถ่ายทำภาพอาคารสถานที่ในกรุงเทพมหานคร สัมภาษณ์นักวิชาการศิลปะและศิลปินผู้สร้างผลงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงแก่ผู้ชม เกี่ยวกับบทบาทประติมากรรมต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ประชาชนทั่วไป อายุ 17 – 60 ปี ไม่จำกัดเพศ การศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลที่ได้รับจากการผลิตรายการคือ ผู้ผลิตรายการได้รับความรู้เกี่ยวกับงานศิลปะประเภทประติมากรรม และประสบการณ์จากการผลิตรายการ สำหรับการประเมินผล ใช้วิธีสนทนากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน ภายหลังจากการชมรายการ ซึ่งพบว่าผู้ชมได้รับสาระความรู้และความบันเทิงตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

การวิจัยนี้เป็นการผลิตสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย ที่ให้ความรู้ควบคู่กับความบันเทิง โดยมีการประเมินความพึงพอใจ ความพึงพอใจในรูปแบบการนำเสนอและประเมินความเข้าใจที่ได้รับจากการรับชมสารคดีของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ระยะเวลาดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเกี่ยวกับปลากัด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจเกี่ยวกับปลากัด จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ต้องทำแบบประเมินด้านความพึงพอใจและด้านเนื้อหา ความเข้าใจ หลังจากได้รับชมสารคดี

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ

1. สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. แบบประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
4. แบบประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจเนื้อหาสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีทดสอบเครื่องมือ

1. ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสารคดี

1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปลากัดมหาชัย ประวัติความเป็นมา แหล่งที่อยู่อาศัยอาศัยของปลากัดมหาชัย และการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสายพันธ์และที่อยู่อาศัยของปลากัดมหาชัย

1.2 ศึกษาข้อมูลด้านการผลิตสารคดี

1.3 เรียบเรียงข้อมูลเรื่องปลากัดและการผลิตสารคดี

1.4 เขียนบทสารคดีให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.5 สำรวจสถานที่ถ่ายทำ กำหนดเวลาและติดต่อสถานที่ถ่ายทำ

1.6 ดำเนินการถ่ายทำสารคดี

1.7 ตัดต่อวิดีทัศน์และบันทึกเสียง

1.8 แก้ไขข้อบกพร่องและตรวจสอบความสมบูรณ์ของสารคดีครั้งสุดท้าย เพื่อให้สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมเผยแพร่มากที่สุด

2. ขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของสารคดี

ประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาของสารคดี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ด้วยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีหัวข้อในการประเมิน ดังนี้

2.1 ประเมินความเหมาะสมของสารคดีด้านเนื้อหาในการนำไปใช้เพื่อเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย มีหัวข้อในการประเมิน ดังนี้

2.1.1 สารคดีที่นำเสนอมีเนื้อหาถูกต้อง เหมาะสม

2.1.2 รูปแบบการนำเสนอเหมาะสม กระชับ เข้าใจง่าย

2.1.3 การจัดลำดับเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ถูกต้อง เข้าใจง่าย

2.1.4 ภาพ ตัวอักษร เสียงบรรยายและเสียงประกอบสื่อความหมายได้ถูกต้อง เหมาะสมและชัดเจน

2.1.5 สารคดีมีความเหมาะสมด้านเนื้อหา ในการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ได้

2.2 ประเมินคุณภาพด้านการผลิตของสารคดี

2.2.1 รูปแบบการนำเสนอเหมาะสม เข้าใจง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 เทคนิคการนำเสนอเหมาะสม

2.2.3 การจัดลำดับเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง

2.2.4 ความชัดเจนของภาพ

2.2.5 การตัดต่อลำดับภาพ

2.2.6 กราฟิก/ตัวอักษร

2.2.7 เสียงบรรยาย

2.2.8 ดนตรีประกอบ

2.2.9 เวลาในการนำเสนอ

2.2.10 สารคดีมีคุณภาพด้านการผลิตในการนำไปใช้เพื่อเผยแพร่ได้

3. ขั้นตอนการนำสารคดีไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

นำสารคดีที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสองด้านและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมาทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลทั่วไป จำนวน 25 คน โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ประเมินความพึงพอใจในการชมสารคดี โดยใช้แบบสอบถามในการประเมินหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 เนื้อหาของสารคดีมีความน่าสนใจ

3.1.2 รูปแบบการนำเสนอเหมาะสม ไม่น่าเบื่อ

3.1.3 การเรียงลำดับเรื่องราวสารคดีมีความต่อเนื่อง

3.1.4 สีสัน ความชัดเจนของภาพ

3.1.5 ภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน

3.1.6 การบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย

3.1.7 ความเหมาะสม สวยงามของกราฟิก

3.1.8 ดนตรีประกอบเหมาะสม

3.1.9 เวลาในการนำเสนอเหมาะสม

3.1.10 ความบันเทิงที่ได้จากการชมสารคดี

3.2 ประเมินความเข้าใจในเนื้อหาของสารคดี โดยใช้แบบสอบถามในการประเมินหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 เนื้อหาของสารคดีเข้าใจง่าย

3.2.2 การดำเนินเรื่องตามเนื้อหาเหมาะสม กระชับ เข้าใจง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าอาดกระบัง

3.2.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนชมสารคดี

3.2.4 ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยหลังชมสารคดี

3.2.5 ผู้ชมมีความรู้สึกและต้องการที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพด้านการผลิต โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อทั้งหมด จำนวน 5 ท่าน คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้ด้านสื่อภายในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารและประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาของสารคดี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับปลากัด จำนวน 3 ท่าน จากนั้นจึงนำข้อมูลด้านเนื้อหาและด้านการผลิต มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและคุณภาพของการผลิตสารคดี โดยนำเสนอในรูปแบบตารางคำอธิบาย และแปลโดยการบรรยาย ถ้าค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมด้านเนื้อหาและคุณภาพด้านการผลิต ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินระดับดีขึ้นไป จะนำสื่อไปแก้ไขปรับปรุง และขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาการเป็นผู้ตัดสิน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินผลความพึงพอใจและความเข้าใจเนื้อหาของสารคดีของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 25 คน โดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จึงนำเสนอในรูปแบบตารางคำอธิบายและแปลผลโดยการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สูตรสถิติ

1.1 สูตรมัชฌิมเลขคณิต(ค่าเฉลี่ย)

$$\overline{X} = \frac{\sum xi}{N}$$

$\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของสื่อ

$\sum xi$ = ผลของคะแนนที่ทำการประเมิน

N = จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

96271

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum(xi - \overline{x})^2}{N}}$$

$\overline{x}$ = คะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมของสื่อ

xi = คะแนนความเหมาะสมของสื่อ

N = จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด

2. การแปลความหมาย ของค่าเฉลี่ยของการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ระดับความคิดเห็น ได้แบ่งระดับคะแนน ออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง ดีมาก

4 หมายถึง ดี

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ปรับปรุง

2.2 เกณฑ์การประเมินผล ได้แบ่งคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

4.20 – 5.00 อยู่ในระดับดีมาก

3.40 – 4.19 อยู่ในระดับดี

2.60 – 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง

1.80 – 2.59 อยู่ในระดับพอใช้

1.00 – 1.79 อยู่ในระดับปรับปรุง

ระยะเวลาทำการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2549 ถึง เดือนพฤษภาคม 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Finding and Results)

การผลิตสารคดีเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตสารคดีที่มีประสิทธิภาพ สำหรับใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นที่ให้สารประโยชน์พร้อมทั้งความบันเทิงที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงความสำคัญ ทราบประวัติความเป็นมา ทราบถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อปลากัดแก่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่สนใจเรื่องปลากัด

การบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ต้องมีการประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของสารคดีโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำสารคดีที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มเป้าหมายจริงต่อไป

การประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. การประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
2. การประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. การประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง

1. การประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

การประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดี ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อทั้งหมด 5 ท่าน ซึ่งทั้ง 5 ท่าน นั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อที่เป็นอาจารย์ภายในภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 3 ท่าน และอีก 2 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ของคณะเทคโนโลยีการเกษตร ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 1 ท่าน และอีก 1 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อที่เป็นผู้จัดการบริษัท Design Computer Graphic (บริษัทจำลอง) ซึ่งอยู่ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโดยภาพรวม คุณภาพของสารคดีอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อความเหมาะสมและความสวยงามของไตเติ้ล อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.20 ซึ่งเป็นคะแนนสูงที่สุด ส่วนปริมาณเนื้อหา ความชัดเจนของภาพ ความสอดคล้องระหว่างภาพและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อหา ขนาดตัวอักษร ความสวยงามและสีสันของตัวอักษร ความเหมาะสมของเสียงเพลงประกอบเนื้อหา จังหวะในการบรรยาย ความชัดเจนของเสียง อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40 ถึง 4.00 และหัวข้อเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียงลำดับเนื้อหา ความเหมาะสมของกราฟฟิก เทคนิคการตัดต่อลำดับภาพ การบรรยายถูกต้องตามภาษาและอักขระ การนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้ สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.80 ถึง 3.20 โดยหัวข้อสื่อสามารถให้ความบันเทิงได้ เป็นหัวข้อที่มีคะแนนต่ำสุด คือ 2.80 ดังแสดงผลการประเมินในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

หัวข้อการประเมิน	คนที่							ระดับความคิดเห็น
	1	2	3	4	5	เฉลี่ย	SD	
ความเหมาะสมของเนื้อหา								
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	2	4	2	5	3	3.20	1.30	ปานกลาง
2. ปริมาณเนื้อหา	3	3	2	5	4	3.40	1.14	ดี
3. การเรียงลำดับเนื้อหา	2	3	3	5	3	3.20	1.10	ปานกลาง
รวม	**2.33**	**3.33**	**2.33**	**5.00**	**3.33**	**3.26**	**1.18**	ปานกลาง
ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอ								
1. ความชัดเจนของภาพ	3	3	3	5	3	3.40	0.89	ดี
2. ความสอดคล้องระหว่างภาพและเนื้อหา	3	3	3	5	3	3.40	0.89	ดี
3. ขนาดตัวอักษร	4	4	4	4	4	4.00	0	ดี
4. ความสวยงามและสีสันตัวอักษร	4	3	3	4	4	3.60	0.55	ดี
5. ความเหมาะสมของกราฟฟิก	4	2	3	3	3	3.00	0.71	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	คนที่ 1	2	3	4	5	เฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
6. ความเหมาะสมและความสวยงามของไตเติ้ล	4	4	4	5	4	4.20	0.45	ดีมาก
7. เทคนิคการตัดต่อลำดับภาพ	3	3	3	4	3	3.20	0.45	ปานกลาง
8. ความเหมาะสมของเสียงเพลงประกอบเนื้อหา	4	3	2	4	4	3.40	0.89	ดี
9. จังหวะในการบรรยาย	4	3	4	4	3	3.60	0.55	ดี
10. การบรรยายถูกต้องตามภาษาและอักขระ	4	2	4	3	3	3.20	0.84	ปานกลาง
11. ความชัดเจนของเสียงบรรยายและเสียงเพลงประกอบ	4	3	3	4	3	3.40	0.55	ดี
รวม	**3.72**	**3.00**	**3.27**	**4.09**	**3.36**	**3.49**	**0.61**	**ดี**
ความเหมาะสมด้านการนำไปใช้								
1. การนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น	2	3	2	5	3	3.00	1.22	ปานกลาง
2. สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้	3	2	2	4	3	2.80	0.84	ปานกลาง
3. สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	2	3	3	5	3	3.20	1.10	ปานกลาง
รวม	**2.33**	**2.66**	**2.33**	**4.66**	**3.00**	**2.99**	**1.05**	**ปานกลาง**
ค่าเฉลี่ย	**3.23**	**3.00**	**2.94**	**4.35**	**3.29**	**3.36**	**0.79**	**ปานกลาง**

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. มีเสียงรบกวน จากสภาพแวดล้อมใกล้เคียงและเสียงลม ที่แทรกเข้ามาดังเกินไป

2. ภาพที่ได้ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร มุมกล้องขณะสัมภาษณ์ควรเป็นระดับสายตาของผู้สัมภาษณ์

3. ภาพบางภาพไม่เหมาะสมควรเซ็นเซอร์หรือมีคำเตือน เช่น ภาพสูบบุหรี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กราฟฟิกบางตัวเร็วเกินไป ควรแสดงภาพกราฟฟิกให้นานขึ้น

5. ภาพปลากัดมหาชัยน้อยเกินไป

6. การสะท้อนประเด็นการอนุรักษ์ปลากัดมหาชัยให้คงอยู่ ควรมีแนวทางการชี้แนะหรือมีการกระตุ้นเตือนผู้ชมให้ตระหนักมากกว่านี้

7. การดำเนินเรื่องใช้ได้ แต่เนื้อหาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ ควรแก้ไขโดยการเปลี่ยนชื่อรายการเป็นชื่อเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อปลากัดมหาชัย

จากผลการประเมินคุณภาพสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโดยรวมพบว่า สารคดีมีจุดอ่อนด้านการผลิต ตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้เป็นหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดในการประเมิน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.80 อยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียงลำดับเนื้อหา เทคนิคการตัดต่อลำดับภาพ การบรรยายถูกต้องตามภาษาและอักขระ สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยรองลงมา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.20 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และหัวข้อการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น ความเหมาะสมของกราฟฟิก เป็นหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยลงตามลำดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.20 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และหัวข้อการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น ความเหมาะสมของกราฟฟิก เป็นหัวข้อที่ได้คะแนนน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้สารคดียังมีจุดอ่อนบางประการ จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ คือ เสียงรบกวน จากสภาพแวดล้อมใกล้เคียงและเสียงลมที่แทรกเข้ามาดังเกินไป มุมกล้องขณะสัมภาษณ์ควรเป็นระดับสายตาของผู้สัมภาษณ์ ภาพบางภาพไม่เหมาะสมควรเซ็นเซอร์หรือมีคำเตือน เช่น ภาพสูบบุหรี่ กราฟฟิกบางตัวเร็วเกินไป ควรแสดงภาพกราฟฟิกให้นานขึ้น ภาพปลากัดมหาชัยน้อยเกินไป การสะท้อนประเด็นการอนุรักษ์ปลากัดมหาชัยให้คงอยู่ ควรมีแนวทางการชี้แนะหรือมีการกระตุ้นเตือนผู้ชมให้ตระหนักมากกว่านี้ เนื้อหาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ ควรแก้ไขโดยการเปลี่ยนชื่อรายการเป็นชื่อเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อปลากัดมหาชัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นจุดอ่อนตามผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงแก้ไข ด้านความบันเทิง ผู้วิจัยได้เปลี่ยนดนตรีให้มีความเร้าใจมากขึ้น และตัดการพูดบางตอนของผู้ถูกสัมภาษณ์ออกคงไว้แต่คำพูดประโยคที่เข้าใจง่ายและสำคัญเอาไว้ ส่วนความสอดคล้องระหว่างภาพกับเนื้อหาและเสียบรรยาย เสียงประกอบ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงโดยการตัดภาพบางภาพออกเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหามากขึ้น และปรับแต่งเสียงบรรยายและเสียงประกอบให้ชัดเจนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยิ่งขึ้น เรื่องเสียงรบกวนจากสภาพแวดล้อมและเสียงลมแก้ไขโดยการ ตัดเสียงพูดที่มีเสียงลมแทรกเข้ามา แล้วใช้เสียงพากษ์จากพิธีกรคนเดิมแทนที่เสียงที่มีเสียงลมแทรกเข้ามา และภาพการสูบบุหรี่ที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ทำการใส่กราฟฟิกตัวอักษรเป็นคำเตือนว่า การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กราฟฟิกบางตัวที่ที่เร็วเกินไป ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขให้ช้าลงและอ่านง่ายขึ้น ส่วนภาพปลากัดมหาชัยที่น้อยเกินไปนั้นผู้วิจัยได้ทำการเพิ่มกราฟฟิกภาพของปลากัดมหาชัยให้เพิ่มมากขึ้น สำหรับจุดอ่อนเรื่องเนื้อหาที่ไม่ชัดเจนนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับหนึ่ง จึงไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขในจุดนี้มากนัก โดยแทรกตัวอักษรกราฟฟิกปิดท้ายรายการ เพื่อให้เนื้อหาตรงประเด็นมากขึ้น ส่วนเรื่องมุมกล้องนั้นผู้วิจัยไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากความบกพร่องนี้เกิดจากประสบการณ์ด้านการผลิตสารคดีของผู้วิจัย และข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพของอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ

2. การประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

การประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ผลจากการประเมินสารคดีพบว่า ความเหมาะสมของเนื้อหาของสารคดีอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าหัวข้อการเรียงลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหาเวลาในการนำเสนอ อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเท่ากับ 3.67 ส่วนหัวข้อเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา ความทันสมัยของเนื้อหา เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ความสมบูรณ์ของเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ รูปแบบการนำเสนอทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ความสอดคล้องระหว่างภาพกับเนื้อหา ความชัดเจนของภาพ ความชัดเจนของตัวอักษร เสียงบรรยายและเสียงประกอบ สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้ การนำไปใช้เพื่อการอนุรักษ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 2.67 ถึง 3.33 ดังที่ได้แสดงผลไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลความเหมาะสมด้านเนื้อหา

หัวข้อการประเมิน	คนที่					ระดับ
	1	2	3	เฉลี่ย	SD	ความคิดเห็น
ความเหมาะสมของเนื้อหา						
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	3	3	3.33	0.58	ปานกลาง
2. **ความถูกต้องของเนื้อหา**	4	3	2	3.00	1.00	ปานกลาง
3. **การเรียงลำดับเนื้อหา**	4	4	3	3.67	0.58	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	คนที่					ระดับ
	1	2	3	เฉลี่ย	SD	ความคิดเห็น
4. ความทันสมัยของเนื้อหา	4	3	3	3.33	0.58	ปานกลาง
5. ปริมาณเนื้อหา	4	4	3	3.67	0.58	ดี
6. เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3	3	2	2.67	0.58	ปานกลาง
7. ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4	3	3	3.33	0.58	ปานกลาง
8. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	4	2	3	3.00	1.00	ปานกลาง
รวม	3.87	3.12	2.75	3.24	0.67	ปานกลาง
ความเหมาะสมด้านสื่อและการนำไปใช้						
1. รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ	3	3	3	3.00	0	ปานกลาง
2. รูปแบบการนำเสนอทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4	3	3	3.33	0.58	ปานกลาง
3. ความสอดคล้องระหว่างภาพกับเนื้อหา	4	3	2	3.00	1.00	ปานกลาง
4. ความชัดเจนของภาพ	4	2	3	3.00	1.00	ปานกลาง
5. ความชัดเจนของตัวอักษร	4	3	3	3.33	0.58	ปานกลาง
6. เสียงบรรยายและเสียงประกอบ	3	3	3	3.00	0	ปานกลาง
7. เวลาในการนำเสนอ	4	3	4	3.67	0.58	ดี
8. การนำไปใช้เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น	4	2	3	3.00	1.00	ปานกลาง
9. สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้	3	2	3	2.67	0.58	ปานกลาง
10. สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4	3	3	3.33	0.58	ปานกลาง
รวม	3.70	2.70	3.00	3.13	0.59	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.77	2.88	2.88	3.18	0.63	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. อธิบายเกี่ยวกับปลากัดมหาชัยยังไม่ชัดเจน

2. เนื้อหายังไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง โดยเฉพาะสารคดีเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. การสื่อความหมายบางประโยคหรือบางตอนยังไม่ค่อยถูกต้อง

จากผลการประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญพบว่า จุดอ่อนของสารคดีด้านเนื้อหาคือ สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้ เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และหัวข้อเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา ความทันสมัยของเนื้อหา ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ความสมบูรณ์ของเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ รูปแบบการนำเสนอทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ความสอดคล้องระหว่างภาพกับเนื้อหา ความชัดเจนของภาพ ความชัดเจนของตัวอักษร เสียงบรรยายและเสียงประกอบ สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การนำไปใช้เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น เป็นหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยรองลงมา โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 ถึง 3.33

จากจุดอ่อนที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขโดย ด้านเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้น แก้ไขโดยการตัดบทสัมภาษณ์ที่ยาวเกินไปออก คงเหลือไว้แต่บทสัมภาษณ์ที่มีความสำคัญและกระชับมากยิ่งขึ้น และได้เพิ่มภาพปลากัดมหาชัยให้มากขึ้น เพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น

3. การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการประเมินเป็นบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเรื่องปลากัด จำนวน 25 คน เป็นเพศชาย 13 คน เพศหญิง 12 คน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 28) ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	13	52
ชาย	12	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
2. การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	3	12
ประถมศึกษาปีที่ 6	4	16
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4	16
มัธยมศึกษาปีที่ 6	2	8
ปวช.	2	8
ปวส.	3	12
ปริญญาตรี	7	28
3. อายุ		
0 – 20 ปี	6	24
21 – 60 ปี	19	76
4. อาชีพ		
ค้าขาย	4	16
รับจ้าง	12	48
รับราชการ	1	4
ทำสวน	1	4
อื่น ๆ (นักเรียน,นักศึกษา)	7	28

กลุ่มตัวอย่างในการประเมินนี้ สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่นั้นมีระดับการศึกษาที่ดี ซึ่งมีประชากรบางคนเท่านั้นที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ก็ถือได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ดี คลอบคลุมตามวัตถุประสงค์

ผลการประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในสารคดีของกลุ่มตัวอย่างแสดงผลในรูปแบบตาราง โดยแบ่งการแสดงผลเป็น 2 ส่วน คือ ตารางแสดงผลความพึงพอใจในสารคดีและตารางแสดงผลความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนและหลังชมสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงการประเมินผลความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย ที่ผู้ชมได้รับจากสารคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 การประเมินผลความพึงพอใจ

ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คุณภาพของสารคดีอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อสีสัน ความสวยงามและความชัดเจนของภาพ ภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน การบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย เวลาในการนำเสนอเหมาะสม เนื้อหาของสารคดีเข้าใจง่าย ผู้ชมมีความรู้สึกและต้องการที่จะอนุรักสิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 4.20 ถึง 4.44 ส่วนหัวข้อรูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจไม่น่าเบื่อ การพูดและการนำเสนอของพิธีกรน่าสนใจ น่าติดตาม การเรียงลำดับเรื่องราวสารคดีมีความต่อเนื่อง การเรียงลำดับเรื่องราวสารคดีมีความต่อเนื่อง ความเหมาะสม ความสวยงามของกราฟฟิก ดนตรีประกอบและเสียงประกอบเหมาะสม ความบันเทิงที่ได้จากการชมสารคดี การดำเนินเรื่องตามเนื้อหาเหมาะสม กระชับ อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 3.80 ถึง 4.08 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ความพึงพอใจในสารคดี			
1. รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจไม่น่าเบื่อ	3.88	0.60	ดี
2. การพูดและการนำเสนอของพิธีกรน่าสนใจ น่าติดตาม	3.96	0.68	ดี
3. การเรียงลำดับเรื่องราวสารคดีมีความต่อเนื่อง	4.00	0.76	ดี
4. สีสัน ความสวยงามและความชัดเจนของภาพ	4.32	0.63	ดีมาก
5. ภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน	4.32	0.75	ดีมาก
6. ความเหมาะสม ความสวยงามของกราฟฟิก	3.96	0.68	ดี
7. การบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย	4.44	0.65	ดีมาก
8. ดนตรีประกอบและเสียงประกอบเหมาะสม	3.80	0.65	ดี
9. เวลาในการนำเสนอเหมาะสม	4.20	0.76	ดีมาก
10. ความบันเทิงที่ได้จากการชมสารคดี	4.08	0.64	ดี
ความเข้าใจเนื้อหาของสารคดี			
1. เนื้อหาของสารคดีเข้าใจง่าย	4.28	0.61	ดีมาก
2. การดำเนินเรื่องตามเนื้อหาเหมาะสม กระชับ	4.00	0.76	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
3. ผู้ชมมีความรู้สึกและต้องการที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย	4.28	0.46	ดีมาก
รวม	4.11	0.66	ดี

3.2 **การประเมินผลความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยที่ได้จากการชมสารคดี**

การประเมินเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยที่ได้จากการชมสารคดี พิจารณาจากความแตกต่างในหัวข้อความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนและหลังชมสารคดี จากผลการประเมินพบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนชมสารคดี อยู่ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 แต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับชมสารคดีแล้ว พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยหลังชมสารคดี มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับดี ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ความพึงพอใจในสารคดี			
1. ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนชมสารคดี	2.88	0.03	ปานกลาง
2. ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยหลังชมสารคดี	4.16	0.47	ดี

วิจารณ์ผลการวิจัย

1. การประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา พบว่าหัวข้อความเหมาะสมและความสวยงามของไตเติ้ล อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.20 ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่สูงที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญอาจพิจารณาจากหลักในการผลิตไตเติ้ล ซึ่งตรงกับที่ ไพโรจน์ ตีรธนากุลและนิพนธ์ **ศุภศรี** (2528) **ระบุไว้ว่า การผลิตไตเติ้ลต้องมีความดึงดูดน่าสนใจ อ่านง่าย และรู้เรื่อง ซึ่งไตเติ้ลของสารคดีชุดนี้ เป็นตราสถาบันวงกลม ที่ไม่ซับซ้อน และใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและให้ความรู้สึก**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ดีเมื่อมีเสียงดนตรีเข้ามาประกอบ ยิ่งทำให้ไตเติ้ลของสารคดีมีความน่าติดตามมากยิ่งขึ้น ส่วนหัวข้อสื่อสามารถให้ความบันเทิงได้ นั้นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.80 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านสื่ออาจเห็นว่าการดำเนินรายการของพิธีกรนั้นมีความเรียบเกินไป ไม่มีความตื่นเต้น อีกทั้งบรรยากาศของรายการช่วงกลางจนถึงช่วงท้ายนั้น มีเสียงดนตรีเป็นเพลงช้าทำให้รู้สึกเศร้าไม่สนุกสนาน จึงทำให้ไม่สามารถให้ความบันเทิงได้อย่างเต็มที่ แต่ถึงกระนั้นก็เป็นความต้องการของผู้วิจัยที่ต้องการให้ผู้ชมรู้สึกเศร้าไปกับรายการ เพื่อที่ผู้ชมจะได้รู้สึกว่ากำลังเริ่มสูญเสียธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปและเกิดความรู้สึกว่าอยากจะรักษามันเอาไว้

2. การประเมินความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา พบว่าหัวข้อการเรียงลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหา เวลาในการนำเสนอ อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเท่ากับ 3.67 ซึ่งใน 3 หัวข้อนี้เป็นหัวข้อที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดเพราะการเรียงลำดับเนื้อหานั้นเป็นไปตามลำดับการเดินทางของพิธีกร แต่มีข้อพกพร่องซึ่งผู้เชี่ยวชาญมองเห็นคือ การเปิดรายการที่ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร และไม่ชวนน่าติดตาม ส่วนด้านปริมาณเนื้อหายังไม่มากพอที่จะทำให้เห็นภาพของปลากัดมหาชัยได้ชัดเจน แต่ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขด้วยการแทรกภาพเข้าไปแทนเนื้อหาที่ไม่สมบูรณ์ โดยใช้ภาพเป็นตัวสื่อความหมายแทน ด้านเวลาในการนำเสนอรายการนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วโดยพิจารณาจากเวลาการนำเสนอที่พอเหมาะ ตามที่ สุรชัย สิกขาบันฑิต (2528) ได้ระบุไว้คือ ประมาณ 15 – 30 นาที ซึ่งเวลาของรายการสารคดีชิ้นนี้นั้น ได้ใช้เวลาในการนำเสนอรายการใกล้เคียงกันคือ 14.34 นาที ส่วนหัวข้อเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย นั้นมีคะแนนต่ำที่สุด โดยมีคะแนนเท่ากับ 2.67 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสารคดียังขาดรายละเอียดเกี่ยวกับปลากัดมหาชัยว่าสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมยังไง และเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลจากขั้นตอนการเขียนบทโทรทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยยังศึกษาข้อมูลและกำหนดรายละเอียดในบทโทรทัศน์ไม่ครบถ้วน เป็นผลให้เกิดข้อผิดพลาดด้านเนื้อหาขึ้น ตรงกับคำกล่าวของไพโรจน์ ตีรธนากุลและนิพนธ์ ศุภศรี (2528) ที่กล่าวไว้ว่า บทโทรทัศน์เป็นการกำหนดโครงเรื่องของรายการ เปรียบได้กับพิมพ์เขียวที่ใช้ในการกำหนดแบบก่อสร้างบ้าน ที่ต้องมีโครงสร้างถูกต้องเหมาะสม มิเช่นนั้นอาจเกิดจุดอ่อนและพังลงได้ ดังนั้นในการผลิตรายการโทรทัศน์ ผู้ผลิตต้องมีการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วน ก่อนนำมาเขียนบทโทรทัศน์ เพื่อเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดทางด้านเนื้อหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในการผลิตรายการโทรทัศน์

3. การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผลการประเมิน คุณภาพของสารคดีอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยร่วมเท่ากับ 4.11 โดยหัวข้อการบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย มีคะแนนเฉลี่ย 4.44 อยู่ในระดับดีมาก เป็นหัวข้อที่มีประสิทธิภาพสูงสุด อาจเป็นเพราะเสียงของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิธีกรที่ดังชัดเจน และการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ซึ่งตรงกับหลักการเขียนบทสารคดีของ สุรชัย สิขาบัณฑิต (2528) ซึ่งได้ระบุไว้ว่า พิธีกรมีความเป็นธรรมชาติ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ส่วนหัวข้อที่มีประสิทธิภาพต่ำที่สุดคือ ดนตรีประกอบและเสียงประกอบเหมาะสม โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.88 ซึ่งอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะการนำเสนอรายการที่ค่อนข้างเครียด ทำให้รายการสารคดีไม่สนุกหรือน่าติดตาม รวมทั้งไม่สามารถให้ความบันเทิงได้เท่าที่ควร

4. การประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนชมสารคดี อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นแล้วว่า โดยเฉลี่ยกลุ่มเป้าหมายมีความรู้เกี่ยวกับปลากัดในระดับหนึ่ง แต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับชมสารคดีแล้ว พบว่าความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยหลังชมสารคดี มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับดี แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยเพิ่มขึ้นหลังชมสารคดี

จากผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปได้ว่าจุดอ่อนของสารคดี คือ เนื้อหาของสารคดีไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับปลากัดมหาชัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สื่อไม่สามารถให้ความบันเทิงได้อย่างเต็มที่ พิธีกรดำเนินรายการเรียบเกินไป ไม่ทำให้เกิดความน่าตื่นเต้นชวนติดตาม จึงไม่เหมาะกับผู้ชมที่ต้องการรายการที่มีความสนุกสนาน และมีความบันเทิงอย่างเต็มที่ ขณะที่จุดแข็งของสารคดี คือ ความเหมาะสมและความสวยงามของไตเติ้ล เป็นจุดแข็งเพราะตรงกับหลักในการผลิตไตเติ้ลที่ ไพโรจน์ ตีรธนากุลและนิพนธ์ ศุภศรี(2528) ได้กล่าวว่า การผลิตไตเติ้ลต้องมีความดึงดูดน่าสนใจ อ่านง่าย และรู้เรื่อง การเปิดรายการด้วยไตเติ้ลที่มีความน่าสนใจ ทำให้ผู้ที่ชมครั้งแรกนั้นมีความรู้สึกว่าน่าติดตามชมต่อ และอยากรู้ว่ารายการและเนื้อหารายการเป็นอย่างไร ส่วนหัวข้อการเรียงลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหา เวลาในการนำเสนอทั้ง 3 หัวข้อนั้นมีจุดแข็งอยู่ในตัวของมันเอง คือ การเรียงลำดับเนื้อหาให้เป็นขั้นต้อน ทำให้ผู้ชมรายการไม่สับสน สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ยังรวมถึงปริมาณเนื้อหาที่ไม่มากเกินไปและไม่ซับซ้อนที่คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นบุคคลทั่วไป และเวลาในการนำเสนอที่พอเหมาะ นั้นทำให้ผู้ชมรายการสามารถดูรายการจนจบได้โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendation)

สรุปผลการวิจัย

การผลิตสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย เป็นการผลิตสื่อวีดิทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ สำหรับใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ให้ทั้งสารประโยชน์พร้อมทั้งความบันเทิง โดยมีความยาวของสารคดีทั้งหมด 14.35 นาที ผลิตด้วยโปรแกรม Adobe Premier Pro 1.5 โปรแกรม Photoshop Cs และโปรแกรม Ilustrator Cs2 ประกอบกัน สารคดีที่เสร็จสมบูรณ์จะถูกนำมาประเมินผลความเหมาะสมด้านเนื้อหาและคุณภาพการผลิต ก่อนนำไปประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการประเมินแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. การประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน

2. การประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดีของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 5 ท่าน

3. แบบประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาสารคดีของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจเรื่องปลากัด จำนวน 25 คน

ผลการประเมินมีดังนี้

1. ผลประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาสารคดี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.18

2. การประเมินคุณภาพด้านการผลิตสารคดี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.36

3. ผลการประเมินความพึงพอใจและความเข้าใจในเนื้อหาสารคดี โดยกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพความพึงพอใจอยู่ในระดับ ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และการประเมินผลความเข้าใจที่ได้จากการรับชมสารคดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางมาอยู่ในระดับดี

จากการประเมินสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย ในภาพรวมถือว่า สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย มีความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพด้านการผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผู้เชี่ยวชาญ แต่ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องแล้วจนประธานที่ปรึกษาเห็นสมควรให้นำไป

เอกสารนี้สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมายได้ และเมื่อทำการประเมินแล้ว มีผลการประเมินความพึงพอใจในระดับดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า สารคดีชุดนี้สามารถนำไปเผยแพร่ให้กับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเรื่องปลากัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรค

1. การถ่ายทำต้องใช้การบันทึกเสียงจากกล้อง จึงทำให้มีปัญหาด้านคุณภาพเสียง เช่น มีเสียงรอบข้างที่ไม่ต้องการเข้ามารบกวนหรือลมที่พัดค่อนข้างแรงทำให้เกิดเสียงรบกวน

2. เนื่องจากสารคดีของผู้วิจัยต้องถ่ายทำจากสถานที่จริง จึงทำให้ใช้เวลาในการเดินทางค่อนข้างมาก

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำมีประสิทธิภาพค่อนข้างจำกัดจึงส่งผลให้ต้องแก้ไขในตัวชิ้นงานค่อนข้างมาก ซึ่งต้องเสียเวลาในการปรับปรุงชิ้นงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.สามารถนำผลงานวิจัยไปปรับใช้ เพื่อผลิตสื่อสำหรับส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยในรูปแบบอื่น ๆ ให้กับผู้ที่สนใจได้ เช่น อาจผลิตเป็นละครหรือเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาเรื่องการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย ซึ่งให้ความบันเทิงและความสนุกสนานแตกต่างจากสารคดี และยังส่งผลให้เป็นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

2. การผลิตสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีเนื้อหาให้ชัดเจนด้านการอนุรักษ์ ที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ได้ดีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย

1. ผู้ทำการวิจัยที่เกี่ยวกับการผลิตสารคดี ควรสำรวจสถานที่ถ่ายทำหลายครั้งก่อนการเริ่มถ่ายทำจริง เพราะเมื่อถึงเวลาถ่ายทำจริงจะได้พบปัญหาและอุปสรรคน้อยลง ทั้งยังใช้เวลาในการถ่ายทำลดน้อยลงอีกด้วย

2. ควรมีการส่งสคริปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนการดำเนินการถ่ายทำ ซึ่งจะทำให้เนื้อหาครอบคลุมและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

3.การผลิตสื่อวีดิทัศน์เป็นงานที่ใช้เวลาในการผลิตนาน และมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้ทำงานวิจัยด้านนี้ ควรมีการเขียนแผนการดำเนินงาน และปฏิบัติตามแผนงานอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้มีปัญหาเรื่องการผลิตงานไม่ทัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำยังไม่มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพค่อนข้างจำกัด หากผู้วิจัยจัดหาอุปกรณ์เองได้ จะเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพของชิ้นงานอย่างยิ่ง

5. การทำงานหรือผลิตงานหนึ่งชิ้นนั้นอย่าคิดว่าไม่ยากและปล่อยเวลาให้ล่วงเลยโดยไม่มีความคืบหน้าหรือมีความคืบหน้าช้า จะทำให้มีผลกับคุณภาพของชิ้นงานของผู้วิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องดำเนินงานตามแผนการที่ได้กำหนดไว้แล้วอย่างเคร่งครัด

6. การประเมินสื่อในครั้งนี้ ไม่ว่าผลการประเมินจะออกมาเช่นไร ก็เป็นสิ่งที่ดีกับตัวผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ทั้งคำแนะนำที่ดีของผู้เชี่ยวชาญ และประสบการที่ผู้วิจัยได้ประสบนั้นทำให้ได้รู้ว่าการที่จะผลิตรายการหนึ่งรายการนั้น ต้องมีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งบทวีดิทัศน์ กล้อง บุคคล และมีการคาดการณ์เอาล้วงหน้าด้วยว่า น่าจะเจออุปสรรค์อะไร ซึ่งเป็นประสบการที่ดีมาก และผู้วิจัยต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาตนเองในการผลิตสื่ออีกมากเพื่อให้สื่อที่จะผลิตออกมาอีกนั้นเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ คำสม. 2549. **การศึกษาปลากัดมหาชัย**. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.

ชิน คล้ายปาน. 2528. **เทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์**. กรุงเทพมหานคร: คณะอนุกรรมการกลุ่มโสตทัศนศึกษา.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2526. **การบริหารสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล, ปมุข ศุภสาร และจำนง รังสิกุล. **การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นณณ์ ผาณิตวงศ์. 2545. **ปลากัดป่ามหาชัย**. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: http://siamensis.org/article/a007.asp.[2549,12,15]

"**บทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**" 2549. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://education.bsru.ac.th/elearning/yung/p10.htm[2549,12,28]

ประหยัด จิระวรพงษ์. 2522. **เทคโนโลยีการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรวัฒนา.

"**ปลากัดมหาชัย**" 2548. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: http://www.lokesatleang.com/fishzone_45_/45_rp.htm[2549,12,19]

ไพโรจน์ ตีรณธนากุล และนิพนธ์ ศุภศรี. 2528. **เทคนิคการผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

วิจิตร ภักดีรัตน์, ธนิศ ภู่ศิริ, สมาน งามสนิท, สภรณ์ ชัยยะเวฬุ และอรนุช เลิศจรรยารักษ์. 2531. **การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิสุทธิ์ ใบไม้. 2545. **วิวัฒนาการมนุษย์และความหลากหลายทางชีวภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทจิรวัฒน์ เอ็กซ์เพรส.

วรพจน์ อุดมสรยุทธ. 2539. **รายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศนชุด "ส่องศิลป์" ตอน ประติมาสถาปัตย์**. ปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต กรุงเทพมหานคร.

วารินทร์ รัศมีพรหม. 2531. **สื่อการสอนทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ซวนพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วสันต์ อติศัพท์. 2533. **เทคโนโลยีการผลิตสื่อทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.

สมศักดิ์ อ่อนสูงทรง. 2546. **เลี้ยงปลากัดให้สวย-เก่ง**. กรุงเทพฯ: บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน).

สุทัศน์ บุรีภักดี. 2529. **การผลิตภาพยนตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี. 2541. **รายงานการวิจัยเรื่องสื่อที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรประจำตำบลชุมโค จังหวัดชุมพร**. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.

สุทิติ ขัตติยะ. 2544. **การประเมินและวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ จำนวน 8 รายการ ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ทั่วราชอาณาจักร**. กลุ่มงานวิชาการส่วนผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11.

สุรชัย สิขาบัณฑิต. 2528. **วิทยุและโทรทัศน์การศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สรสวัสดิ์ ยมเกิด และอธิพร จันทรประทิน. 2549. **สารคดี เรื่อง การเดินทางของปลากัดยอดนักสู้แห่งสยาม**. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

- ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย
- งบประมาณที่ใช้ในการวิจัย
- ขั้นตอนการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย

กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
1. เขียนโครงร่างปัญหาพิเศษ	←———	———	———	——→				
2. สอบโครงร่างปัญหาพิเศษ				←→				
3. เขียนบทสารคดี					←→			
4. ถ่ายทำสารคดี						←→		
5. ตัดต่อ						←→		
6. ประเมินวิดีทัศน์							←→	
7. เสนอสอบปัญหาพิเศษ							←→	
8. แก้ไขปรับปรุง								←→
9. ส่งรูปเล่ม								←→

งบประมาณที่ใช้ในการวิจัย

1. ม้วนวีดีโอ	800	บาท
2. แผ่นซีดี	100	บาท
3. ค่าเดินทาง	2,500	บาท
4. ค่าถ่ายเอกสาร	1,000	บาท
5. ค่าเข้าเล่ม	100	บาท
รวม	4,500	บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

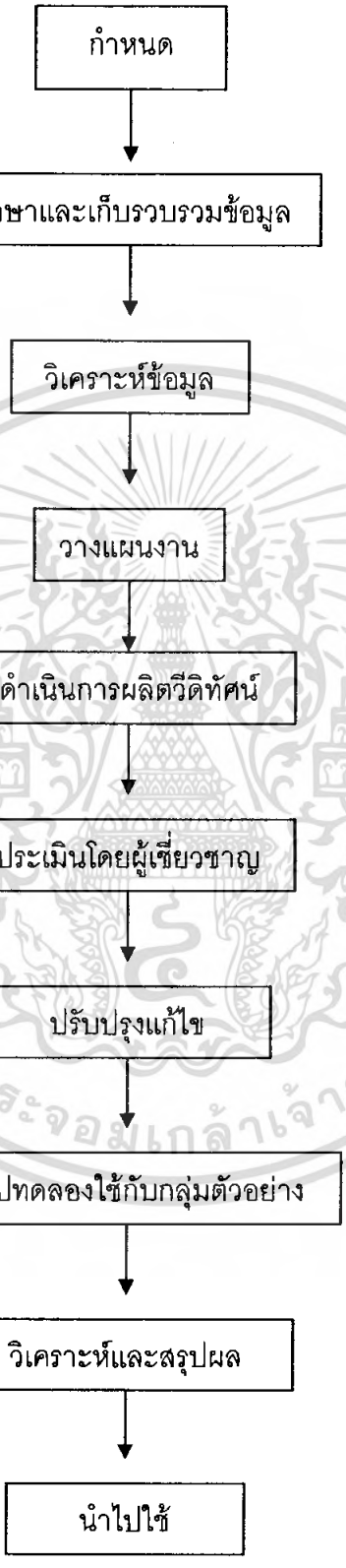

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
- แบบประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา
- แบบประเมินคุณภาพด้านการผลิต
- แบบประเมินความพึงพอใจ
- บทวิดีทัศน์สารคดี
- ภาพตัวอย่างสารคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

1. ผศ.สุขุมาภรณ์ ขันธ์ศรี

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท

อาชีพ : รับราชการ

ตำแหน่ง : อาจารย์

หน่วยงาน : ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช

วุฒิการศึกษา : ปริญญาเอก

อาชีพ : รับราชการ

ตำแหน่ง : อาจารย์

หน่วยงาน : ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. อ.ถนอมนวล สีหะกุลัง

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท

อาชีพ : รับราชการ

ตำแหน่ง : อาจารย์

หน่วยงาน : ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

4. นายสาธิต บัวขาว

วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี

อาชีพ : ลูกจ้างชั่วคราว

ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์

หน่วยงาน : คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. นายเลิศฤทธิ์ ทรัพย์เฉลิม

วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี

อาชีพ : นักศึกษาปริญญาโท

ตำแหน่ง : ผู้จัดการ

หน่วยงาน : บริษัท Design Computer Graphic (บริษัทจำลอง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. ผศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ

วุฒิการศึกษา : ปริญญาเอก

อาชีพ : รับราชการ

ตำแหน่ง : อาจารย์

หน่วยงาน : ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ผศ.พีระชัย กุลชัย

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท

อาชีพ : รับราชการ

ตำแหน่ง : อาจารย์

หน่วยงาน : ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. ผศ.ดร.ทิพวรรณ ลิมังกูร

วุฒิการศึกษา : ปริญญาเอก

อาชีพ : รับราชการ

ตำแหน่ง : อาจารย์

หน่วยงาน : ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินสื่อวีดิทัศน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง ปลากัดมหาชัย ในรูปแบบรายการสารคดี เพื่อเป็นสื่อในการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและให้ความบันเทิง ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงความสำคัญ ทราบประวัติความเป็นมา ทราบถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อปลากัด และส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในที่สุด

กลุ่มเป้าหมาย

บุคลทั่วไป ที่มีความสนใจเรื่องปลากัด

ความยาวของวีดิทัศน์ : 14.35 นาที

<u>คำชี้แจง</u>

ให้ผู้เชี่ยวชาญชมสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ให้สาระความรู้พร้อมด้วยความบันเทิง เรื่อง ปลากัดมหาชัย และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินหลังจากการรับชมสารคดี โดยประเมินจากหัวข้อที่กำหนด ให้เรียงตามหัวข้อในการทำเครื่องหมายถูก(✓) ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ในแบบประเมินทดสอบในแต่ละหัวข้อ การให้คะแนนให้ใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักที่ท่านเห็นควรว่าเหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ดีมาก

4 หมายถึง ดี

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความเหมาะสมด้านการผลิต

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

ชื่อ.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

วุฒิการศึกษา.....

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของเนื้อหา					
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2. ปริมาณเนื้อหา					
3. การเรียงลำดับเนื้อหา					
ความเหมาะสมของเทคนิคการนำเสนอ					
1. ความชัดเจนของภาพ					
2. ความสอดคล้องระหว่างภาพและเนื้อหา					
3. ขนาดตัวอักษร					
4. ความสวยงามและสีสันตัวอักษร					
5. ความเหมาะสมของกราฟฟิก					
6. ความเหมาะสมและความสวยงามของไตเติ้ล					
7. เทคนิคการตัดต่อลำดับภาพ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
8. ความเหมาะสมของเสียงเพลงประกอบเนื้อหา					
9. จังหวะในการบรรยาย					
10. การบรรยายถูกต้องตามภาษาและอักขระ					
11. ความชัดเจนของเสียงบรรยายและเสียงเพลงประกอบ					
ความเหมาะสมด้านการนำไปใช้					
1. การนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น					
2.สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้					
3. สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณครับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินสื่อวีดิทัศน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง ปลากัดมหาชัย ในรูปแบบรายการสารคดี เพื่อเป็นสื่อในการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและให้ความบันเทิง ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงความสำคัญ ทราบประวัติความเป็นมา ทราบถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อปลากัด และส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในที่สุด

กลุ่มเป้าหมาย

บุคลทั่วไป ที่มีความสนใจเรื่องปลากัด

ความยาวของวีดิทัศน์ : 14.35 นาที

<u>คำชี้แจง</u>

ให้ผู้เชี่ยวชาญชมสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ให้สาระความรู้พร้อมด้วยความบันเทิง เรื่อง ปลากัดมหาชัย และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินหลังจากการรับชมสารคดี โดยประเมินจากหัวข้อที่กำหนด ให้เรียงตามหัวข้อในการทำเครื่องหมายถูก(✓) ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ในแบบประเมินทดสอบในแต่ละหัวข้อ การให้คะแนนให้ใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักที่ท่านเห็นควรว่าเหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ดีมาก

4 หมายถึง ดี

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

ชื่อ.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

วุฒิการศึกษา.....

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของเนื้อหา					
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2. ความถูกต้องของเนื้อหา					
3. การเรียงลำดับเนื้อหา					
4. ความทันสมัยของเนื้อหา					
5. ปริมาณเนื้อหา					
6. เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					
7. ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					
8. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ความเหมาะสมด้านสื่อและการนำไปใช้					
1. รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ					
2. รูปแบบการนำเสนอทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย					
3. ความสอดคล้องระหว่างภาพและเนื้อหา					
4. ความชัดเจนของภาพ					
5. ความชัดเจนของตัวอักษร					
6. เสียงบรรยายและเสียงประกอบ					
7. เวลาในการนำเสนอ					
8. การนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น					
9. สื่อสามารถให้ความบันเทิงได้					
10. สื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณครับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความพึงพอใจ

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เรื่อง
ปลากัดมหาชัย

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง ปลากัดมหาชัย ในรูปแบบรายการสารคดี เพื่อเป็นสื่อในการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและให้ความบันเทิง ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นถึงความสำคัญ ทราบประวัติความเป็นมา ทราบถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อปลากัด และส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในที่สุด

กลุ่มเป้าหมาย

บุคลทั่วไป ที่มีความสนใจเรื่องปลากัด

ความยาวของวีดิทัศน์ : 14.35 นาที

คำชี้แจง

ให้กลุ่มเป้าหมายชมสารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ให้สาระความรู้พร้อมด้วยความบันเทิง เรื่อง ปลากัดมหาชัย และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินหลังจากการรับชมสารคดี โดยประเมินจากหัวข้อที่กำหนด ให้เรียงตามหัวข้อในการทำเครื่องหมายถูก(✓) ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ในแบบประเมินทดสอบในแต่ละหัวข้อ การให้คะแนนให้ใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักที่ท่านเห็นควรว่าเหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ดีมาก

4 หมายถึง ดี

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง พอใช้

1 หมายถึง ปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความพึงพอใจ

สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

ชื่อ.....นามสกุล.....

อายุ.....ปี เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

วุฒิการศึกษา

( ) ต่ำกว่า ป.6 ( ) ประถมศึกษาปีที่ 6 ( ) มัธยมศึกษาปีที่ 3

( ) มัธยมศึกษาปีที่ 6 ( ) ปวช. ( ) ปวส.

( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี ( ) อื่น ๆ .....

อาชีพ

( ) ค้าขาย ( ) รับจ้าง ( ) รับราชการ

( ) ทำไร่ ( ) ทำสวน ( ) ประมง

( ) อื่น ๆ .....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ความพึงพอใจในสารคดี					
1. รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจไม่น่าเบื่อ					
2. การพูดและการนำเสนอของพิธีกรน่าสนใจ น่าติดตาม					
3. การเรียงลำดับเรื่องราวมีความต่อเนื่อง					
4. สีสัน ความสวยงามและความชัดเจนของภาพ					
5. ภาพสื่อความหมายได้ชัดเจน					
6. ความเหมาะสม ความสวยงามของกราฟฟิก					
7. การบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย					
8. ดนตรีประกอบและเสียงประกอบเหมาะสม					
9. เวลาในการนำเสนอเหมาะสม					
10. ความบันเทิงที่ได้จากการชมสารคดี					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ความเข้าใจในเนื้อหาสารคดี					
1. เนื้อหาของสารคดีเข้าใจง่าย					
2. การดำเนินเรื่องตามเนื้อหาเหมาะสมกระชับ					
3. ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยก่อนชมสารคดี					
4. ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัยหลังชมสารคดี					
5. ผู้ชมมีความรู้สึกและต้องการที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลากัดมหาชัย					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณครับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างสารคดี

ภาพที่ 1 กราฟฟิกไตเติ้ลสารคดี

ภาพที่ 2 กราฟฟิกโลโก้สารคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างสารคดี

ภาพที่ 3 พิธีกร

ภาพที่ 4 จุฑามาส คำสม(พี่ไอซ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างสารคดี

ภาพที่ 5 กราฟฟิกการเดินทาง

ภาพที่ 6 สม นาคอ่อน(ลุงหนม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างสารคดี

ภาพที่ 7 พิธีกรสัมภาษณ์ สม นาคอ่อน(ลุงหนม)

ภาพที่ 8 สมพร เปียเยียว(ลุงสมพร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพตัวอย่างสารคดี

ภาพที่ 9 พิธีกรสรุปท้ายรายการ

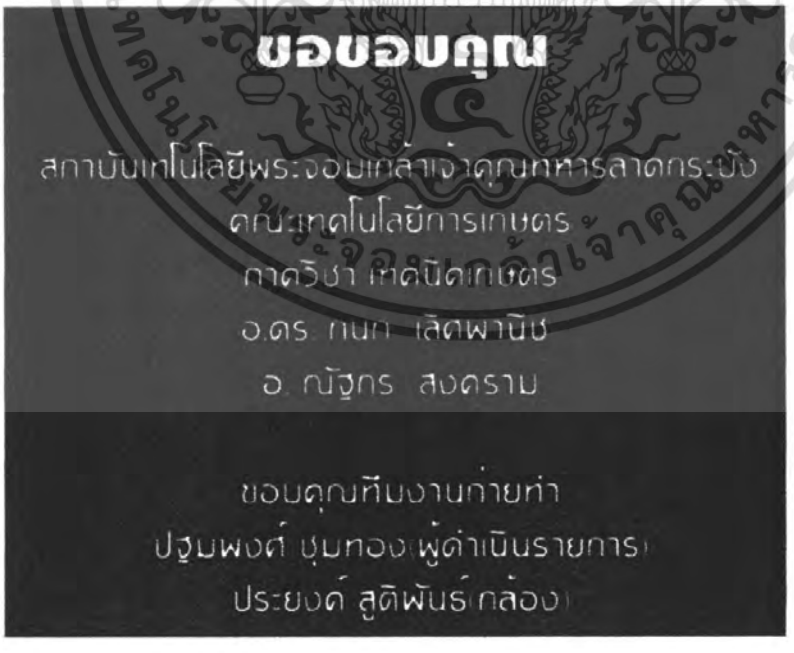

ภาพที่ 10 กราฟฟิกขอบคุณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทวิดีทัศน์ สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่อง ปลากัดมหาชัย

รายการ : เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้เขียนบท : สมพงษ์ กุลากูล

สคริปรายการ สารคดีเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความยาว 14.34 นาที

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
1	ตราสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเสนอรายการ		ดนตรี	1
2	ผู้ดำเนินรายการ(มด) เปิดรายการ	LS MS	สวัสดีครับ วันนี้เป็นวันว่างของผมนะครับ ผมก็เลยเดินทางมายังต่างจังหวัดเพื่อที่จะมาสูดอากาศอันสดชื่น ที่ไม่มีมลภาวะมากมายอย่างเช่นในเมืองกรุง ผมก็เลยถือโอกาสมาหาเพื่อนคนนึงครับ ชื่อปุ้ย เดียวไปหาเพื่อนผมกันดีกว่าครับ	1
3	ผู้ดำเนินรายการ หันมาพบ เพื่อนผู้ดำเนินรายการ	MS	พิธีกร : อ้าว ปุ้ย เป็นไงสบายดีป่าว ปุ้ย : อ้าวมาได้ไง...เข้ามาในบ้านก่อน	
4	พิธีกรหันไปพบกับกลุ่มชาวบ้าน กำลังมุงดูอะไรบางอย่าง	MS	ฮื้ย ! ปุ้ย เขากำลังทำอะไรกันหน่ะ ปุ้ย : อ๋อ เขากัดปลากัดกัน พิธีกร : เดี๋ยวขอไปดูก่อนแป๊บนึงได้ป่าว	
5	กลุ่มชาวบ้านกำลังดูปลากัดที่นำมากัดกันอยู่	CU MS	เชียร์ปลากัด	
7	พิธีกร มองเห็นขวดใส่ปลากัด และพบปลากัดที่มีลักษณะแตกต่างจากปลากัดตัวอื่น	MS		1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
8	พิธีกรกับกลุ่มชาวบ้านที่กำลังนั่งดูการกัดปลา เลยหันไปถามน้องคนหนึ่งว่า	MS	น้องครับ นี่ปลากัดอะไรครับ	
9	พิธีกรและน้อง	MS	อ่อ ไม่รู้ครับ พิธีกร :แล้วได้มาจากที่ไหนอ่ะครับ เด็ก : อ่อซื้อมาจากตลาดนัดคับ พิธีกร : แล้วตลาดนัดมีอีกเมื่อไหร่หล่ะครับ เด็ก : โอ้ยอีกหลายวันพี่ พิธีกร : เหรอ เราต้องกลับพรุ่งนี้แล้วด้วยสิ	
10	พิธีกรหยิบกล้องขึ้นมาถ่าย ปลากัดเอาไว้		ปุ้ย : เอ้าไป เข้าไปคุยในบ้านกันก่อนดีกว่า พิธีกร : เออ ลืมเลย ไป	1
11	ลาดกระบัง	LS	ดนตรี	
12	ห้องพักของพิธีกร		จากที่ผมได้เก็บข้อสงสัยมาจากบ้านของเพื่อนนะครับ ว่าปลากัดที่ผมได้ถ่ายรูปเอาไว้มันคือปลากัดอะไร พอดีมาค้นพบข้อมูลว่ามีรุ่นพี่ของผมคนหนึ่งครับซึ่งเขาทำปัญหาพิเศษเกี่ยวกับปลากัดไว้หลายชนิด และได้ศึกษาเกี่ยวกับปลากัดไว้หลายชนิด เพื่อคลายข้อส่งสัยของผมและท่านเองผู้ชมนะครับ เดี๋ยวผมจะพาไปพบกับรุ่นพี่ของผมนะครับ อยู่ไม่ใกล้ไม่ไกลนี่เองครับ ตรงลาดพร้าวนี่เองครับ	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
13	พิธีกร	MS	ครับ ตอนนี้ผมก็มาอยู่ที่ลาดพร้าวครับ ผมมาพบกับรุ่นพี่คนนึงนะครับชื่อพี่จุฑามาส คำสม นะครับ หรือพี่ไอซ์ของเรานี่เอง ซึ่งพี่ไอซ์เนี่ยทำปัญหาพิเศษเกี่ยวกับปลากัดนะครับ ซึ่งก็พอรู้เกี่ยวกับลักษณะหรือประวัติความเป็นมาของปลากัดอยู่มากเช่นกันนะครับ เดี๋ยวเราไปพบกับพี่ไอซ์กันเลยนะครับ	
14	พิธีกรกับพี่ไอซ์	MS	พิธีกร : สวัสดีครับพี่ ไอซ์ พิธีกร : พี่สบายดีรึป่าวครับ พี่ ไอซ์ : ค่ะสบายดีค่ะ พิธีกร : พอดีผมไปเจอปลากัดมาตัวนึงครับพี่ แล้วผมคิดว่ามันแปลกดีอ่ะครับแล้วผมก็สนใจก็เลยจะมาถามพี่เกี่ยวกับปลากัดหน่อยอะครับว่า ปลากัดเนี้ยมันเป็นยังไง เดี๋ยวผมเอารูปให้ดูแล้วกันนะครับ....นี่ครับพี่	1
15	พิธีกรกับพี่ไอซ์	MS	คือผมอยากรู้ว่าปลากัดรูปนี้มันคือปลากัดอะไรครับ	
16	พี่ไอซ์ดูรูปลากัด	MS	อ่อ...มันนี่มันคือปลากัดมหาชัยค่ะ	
17	ภาพปลากัดมหาชัย	CU	แล้วมันมีประวัติความเป็นมาอย่างอย่างไรครับ	
18	ภาพพี่ไอซ์สลับกับภาพปลากัดมหาชัย	MS	พี่ไอซ์เล่าประวัติของปลากัดมหาชัย	4
19	พิธีกร	MS	คับจากที่ผมได้ถามพี่ไอซ์นะครับ พี่ไอซ์ก็ได้ให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ**ลักษณะ ความเป็นมาหรือแนวคิดต่าง** ๆ นะครับเกี่ยวกับปลากัดมหาชัย ซึ่ง	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
20	พิธีกร		ผมยังติดใจอยู่ว่า ทำไมตอนนี้ปลากัดมหาชัยถึงเริ่มหาได้ยาก แล้วก็เริ่มที่จะสูญพันธ์ ซึ่งเดี๋ยวเราไปดูสถานที่จริงกันดีไหมครับ ว่าสภาพความเป็นอยู่หรือสภาพสิ่งแวดล้อมที่ปลากัดมหาชัยอาศัยอยู่นั้นมันเป็นยังไง เดี๋ยวเราไปดูกันครับ	1
21	กราฟฟิกการเดินทาง	LS	ดนตรี	
22	อำเภอมหาชัย	LS	ดนตรี	
23	พิธีกร	LS MS	ครับตอนนี้ผมก็ได้มาถึงอำเภอมหาชัย จังหวัดสมุทรสาครแล้วนะครับ ซึ่งเป็นแหล่งกำเหนิดและเป็นที่ค้นพบปลากัดมหาชัยครับ เดี๋ยวเราลองไปถามคนแถวนี้กันดีกว่าครับ ว่ามีใครเลี้ยงปลากัดมหาชัยกันบ้าง	
24	พิธีกรถามชาวบ้านแถวนั้น	MS	น้าครับ...ขอโทษนะครับแถวนี้มีที่ไหนที่เขาเลี้ยงปลากัดมหาชัยกันบ้างครับ	
	ชาวบ้าน	MS	วัดเจดอ่ะครับเยอะแยะเลย...ก่อนจะข้ามสะพานไปก็มี...ตรงไปคลองจากก็มี...วัดคลองจากอ่ะ...แล้วก็ลงสะพานไปพอขึ้นสะพานไปใช่ปะ...แล้วพี่ลงสะพานไปแล้วก็เลี้ยวซ้าย ฝั่งนี้ก็มีทางวัดเจดก็มี พิธีกร: งั้นขอบคุณมากครับ ชาวบ้าน: ไม่เป็นไร	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
25	พิธีกร	MS/CU	ครับจากที่ผมได้ถามชาวบ้านแถวนี้นะครับก็ได้รู้ว่ามีคุณลุงคนนึงนะครับที่..เลี้ยงปลากัดมหาชัยอยู่..ในละแวกนี้เดี๋ยวเราตามเข้าไปดูกันเลยครับ	
26	พิธีกร	MS	คุณลุงสวัสดีครบ	
27		MS	พิธีกร: ลุงเลี้ยงปลากัดมหาชัยหรือเปล่าครับ ลุงหนม: เลี้ยงอยู่ตอนเดือน 7 เดือน 8 ถึงจะเลี้ยง พิธีกร: ดีเลยงั้นลองมานั่งคุยกันหน่อย ลุงหนม: ถ้าไม่มีหน้าฝนก็จะหาพันธุ์ยาก มันไม่มีพันธ์ เพราะว่าตอนนี้โรงงานมันเข้ามาเยอะมาถมดินถมอะไร ซื้อที่แล้วก็ถมทำที่ขายของขายอะไรกันเยอะ ที่โรงงาน เพราะว่าต่อไปมันก็จะไม่มีพันธุ์แล้วแหละต่อไป พิธีกร: ที่คุณลุงบอกว่าตอนนี้เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม แถวนี้ ลุงหนม: อือ..เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมหมดแล้ว พิธีกร: ปล่อยเขาปล่อยน้ำเสียลงมาบ้างรึเปล่าครับ ลุงหนม: ปล่อยน้ำเสียก็จะไม่มีพันธ์เกิด นะ แล้วตอนนี้โรงงานก็เข้ามาเยอะแน่นแล้วเนี่ย บ้านขอมตอนเนี๊ยะพื้นที่มันก็แน่นต่อไปมันก็โถมกัน โถมเต็มหมดสร้างโรงงานกัน ขนาดกุ้งปลายัง เมื่อก่อนนั้นมีเยอะ เป็นปูแหมปูกุ้งอะไรต่ออะไร เมื่อก่อนมีเดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
28	พิธีกร	MS	ครับจากที่ผมสอบถามคุณลุงน่ะครับ คุณลุงก็ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปลากัดมหาชัยว่า เดี๋ยวนี้นะครับปลากัดมหาชัยเริ่มจับได้ยากแล้วนะครับ เริ่มหายากขึ้น ก็เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมนะครับเข้ามาแล้วก็ปล่อยน้ำเสียต่าง ๆ ลงสู่แหล่งน้ำทำให้ระบบนิเวศของแหล่งน้ำต่าง ๆ รวมถึงสิ่งแวดล้อม ภายในบริเวณนี้เริ่มที่จะเสื่อมโทรมลง ซึ่งส่งผลให้ปลากัดมหาชัยนะครับเริ่มสูญหายไปครับ	
29	พิธีกร	MS	ครับเมื่อกี้ผมได้ถามคุณลุงนะครับคุณลุงเข้าบอกว่า มีอยู่ที่นึงที่มีการเลี้ยงปลากัดมหาชัยอยู่ เขาชื่อลุงสมพรนะครับ อยู่ในระแวกนี้เดี๋ยวเราเข้าไปดูกันครับ	
30	พิธีกร	CU	คุณลุงครับ คุณลุงเลี้ยงปลากัดมหาชัยรึเปล่าครับ	
31	ลุงสมพร	MS	ก็มีจังหวัดเดียวมหาชัย ปลาป่าปลาธรรมชาติ	1
	พิธีกร	MS	ก็มีเลี้ยงอยู่เยอะไหมครับ	
	ลุงสมพร	MS	ก็มีเลี้ยงนี่ไงดูโหลดูอะไรดิ	
	พิธีกร	MS	แล้วคุณลุงจับปลากัดมหาชัยมาจากที่ไหนครับ	
	ลุงสมพร	MS	ก็นี่ไงแถวทุ่งแถวอะไรมี เดี๋ยวนี้โรงงานมันสร้างทำมามันก็สูญหายไป	
	พิธีกร	MS	แล้วที่คุณลุงบอกว่ามีโรงงานเข้ามา	
	ลุงสมพร	MS	ก็ทำไม โถมหมดโรงงานมันสร้าง ปลาเปอหายหมดกุ้งเกี้ยว	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
	ภาพโรงงานอุตสาหกรรม	LS	ดนตรี	
	พิธีกร/ภาพโรงงานอุตสาหกรรม	MS	ตรงนี้นะครับก็เป็นป่าจากที่มีปลากัดมหาชัยอาศัยอย่างชุกชุม แต่ในปัจจุบันก็จะเห็นได้ว่า ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามา และได้ปล่อยน้ำเสียจนทำให้ บริเวณนี้เสื่อมโทรมลง ส่งผลให้ปลากัดมหาชัยไม่สามารถอาศัยอยู่ได้	
32	พิธีกร/ฉากป่าจากที่มีแต่ขยะ	MS	ครับจากที่ผมถามชาวบ้านในแถบนี้นะครับ เขาบอกว่าที่ตรงนี้นะครับสามารถพบปลกัดมหาชัยได้ แต่คาดว่าอีกไม่นานก็คงจะเป็นที่ตั้งของ...ที่ทิ้งขยะหรือที่ตั้งของโรงงานนะครับในอนาคต	1
33	พิธีกร/ฉากน้ำเสีย	MS	ครับตรงนี้ก็เป็นอีกที่นึงที่สามารถพบปลากัดมหาชัยได้นะครับในอดีต แต่ตอนนี้จะเห็นได้ว่า น้ำของที่เนี่ยเริ่มเน่าเสียไปแล้วนะครับ	
34	พิธีกร	MS	จากที่ผม ได้พูดคุย กับหลายๆท่าน นะครับได้เห็นสภาพแวดล้อมของ อ. มหาชัยนะครับ ก็น่าสงสารชีวิตของปลากัดมหาชัยนะครับ เพราะปลากัดเป็นสิ่งมีชีวิตที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่ทำให้เกิดการผสมพันธุ์กันไปมา กว่า 100 ปี ถึงจะได้มีปลากัดมหาชัยเกิดขึ้นครับ	
35	พิธีกร	MS	แต่ในปัจจุบันนี้และในอนาคต ปลากัดมหาชัยต้องอาศัยอยู่อย่างลำบาก	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ	ภาพ	ขนาดภาพ	เสียง	เวลา (นาที)
			เพราะการลุกรานถิ่นอาศัย แหล่งน้ำเน่าเสีย สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เราและลูกหลานของเรา ไม่เห็นปลากัดมหาชัยในธรรมชาติได้อีก	
36	พิธีกร	MS	ปลากัดมหาชัยเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่เป็นการทำลายธรรมชาติที่สามารถพบเห็นได้เป็นประจำ สุดท้ายทั้งหมดที่ผมกล่าวไปนั้นก็คืออยากให้ทุกคนคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ รักษามันเอาไว้ ไม่ใช่เพื่อใคร แต่เพื่อประโยชน์ของตัวคุณเองสวัสดีครับ	
37	กราฟฟิกเตือนใจให้รักษาสิ่งแวดล้อม		ดนตรี	
38	กราฟิกขอบคุณ		ดนตรี	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้